IZDAJA CP »GORENJSKI TISK« »UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR - GLAVNI UREDNIK SLAVKO BEZNIK - ODGOVORNI UREDNIK GREGOR KOCIJAN - TEL. UREDNIŠTVO IN UPRAVA 21-90, GLAVNI UREDNIK 24-75 - TEKOČI RAČUN PRI NARODNI BANKI V KRANJU 607-11-1-135

LETO XV. KRANJ, SOBOTA, 21. JULIJA 1962 ŠT. 82

IZHAJA OD OKTOBRA 1947 KOT TEDNIK, OD 1. JANUARJA 1956 KOT POLTEDNIK OD 1. JANUARJA 1960 TRIKRAT TEDENSKO: OB PONEDELJKIH, SREDAH IN SOBOTAH - LETNA NAROČNINA 1300 DIN, MESEČNA NAROČNINA 110 DIN, SOBOTNA ŠTEVILKA 20 DIN

GLAS

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

VSEM BRAVCEM ISKRENE ČESTITKE OB PRAZNIKU!

»Del komunistov tava po alpskem pobočju nad Jesenicami in Dovjem. Od 25. junija (množični odhod jeseniških komunistov v ilegalo) so na tem področju tako množični vlomi v planinske koče, tatvine ovac in mazanje lovskih in pastirskih koč z boljševiškimi simboli, da se niti orožniki, kolikor jih je na razpolago, ne morejo temu odločneje upreti.«
Tako je prve znake vstaje opisal nemški propagandni urad z Bleda svoji centrali v Celovec že 3. julija 1941. Zato je prišlo že tiste dni tudi do prve hajke na partizane, ki pa še takrat niso bili organizirani v oborožene udarne skupine.
Toda to ni bilo samo nad Jesenicami. Prav tako so v tistih dnevih vstaje oživeli gozdovi okrog Storžiča, Kriške gore, Jelovice, Pokljuke, Ratitovca in vse naprej do Pohorja in Gorjancev, od Zelengore do Šarplanine. Zasužnjeni in na smrt obsojeni narod se je začel pripravljati a končni, odločilni boj za lepšo prihodnost, za svobódo in življenje svojih otrok in za naslednjih pokolenj.
Na sliki: Storžič, kjer so se v prvih dneh vstaje zbirali gorenjski partizani z levega brega Save

VSTAJA obsojenih

na Gorenjskem pred 21 leti

Vzporedno z diplomatskimi in tajnimi pripravami za napad na Jugoslavijo in za pohod proti Vzhodu je mreža nemških nacističnih organizacij zelo sprejno pripravljala konkretne načrte za okupacijo oziroma za priključitev Štajerske in Gorenjske k Nemčiji. To delo so začeli že leta in leta prej z raznimi »znanstvenimi« razpravami o nemških pravicah, o nemškem poreklu in nemških etnoloških izsledkih v teh krajih. Tako so nekateri »zgodovinarji« prepričevali javno mnenje o neizpodbitni pravici Nemčije do Gorenjske in Štajerske.

Ob takih pripravah je gaulajter Kutschera 24. aprila 1941 po nalogu Hitlerja prevzel civilno upravo na Gorenjskem in imel na razpolago kupe arhivov in načrtov o stanju v teh krajih in o nalogah okupatorjev. Ena izmed prvih nalog je bila: udariti z vso silo po slovenski inteligenci, preseliti vse kar bi utegnilo ovirati popolno germanizacijo teh krajev. In s konkretnimi načrti, ki so bili narejeni 6. maja 1941 leta v Grazu in 4. julija istega leta v Zagrebu je bilo določeno, da bi v »treh valovih« izselili z Gorenjske nad 80.000 ljudi.

Zanimivo je, da je ob tem načrtu prišlo do nesoglasij v najvišjih vrhovih nacističnega vodstva. Himmler, ki je zahteval od vzhodnih mejah kar najbolj »čisto nemško kri,« je bil s tem načrtom zelo zadovoljen, obratno pa je Göring vso stvar ocenjeval tudi z ekonomske plati in je bil zaskrbljen, ker ob tem ni videl zagotovila, da bo industrija v teh krajih nemoteno delovala in dopolnjevala oskrbo nemškega militarističnega stroja.

Vendar so vse te nakane preprečile partizanske puške. To je najbolj prepričljivo priznal kasnejši šef civilne uprave za Gorenjsko, vojni zločinec gaulajter Rainer pred sodiščem v Ljubljani julija 1947 leta. Povedal je, da je bil deloma izveden le »prvi val« in da so zatem, pod pritiskom množičnega upora iz taktičnih razlogov odložili preseljevanje na poznejši čas.

Korenine vstaje bi bilo treba iskati že v stavkah jeseniških železarjev in tržiških in kranjskih tekstilcev. Zlasti pa ne bi smeli pozabiti nekaterih vodilnih organizatorjev revolucionarnega gibanja. Med temi je bil dolgoletni politični vodja, učitelj Stane Žagar iz Dobrave. Na plenumu CK KPS, ki je bil na Viču pri Ljubljani 1. in 2. junija 1941. leta, je bilo ugotovljeno, da pogoji vstaje najhitreje dozorevajo prav na Gorenjskem, h kateri pa so prištevali tudi kamniško območje. Teror okupatorja je bil tu najhujši. V begunjskih zaporih je bilo že maja meseca zaprtih več kot 300 ljudi. Že v maju mesecu sta bila

(Nadaljevanje na 3. strani)

Seja občinskega ljudskega odbora

Skrb za varstvo otrok

Številna imenovanja

Tudi na zadnji seji občinskega ljudskega odbora Kranj, ki je bila pretekli četrtek dopoldne, so odborniki uvodoma zahtevali nekatera pojasnila, ki so se pretežno nanašala na komunalno problematiko. Po dopolnitvi dnevnega reda skupne seje obeh zborov je ljudski odbor imenoval upravitelje nekaterih osnovnih šol oziroma drugih vzgojno-izobraževalnih zavodov. Prav tako je razrešil tudi direktorje podjetij Remont čevljarskih strojev Kranj, kmetijske zadruge Kočna Preddvor in kmetijske zadruge Cerklje. Za generalnega direktorja podjetja Iskra pa so odborniki imenovali DUŠANA HORJAKA, za direktorja spojenih podjetij Avtopromet in Agroservis Kranj STANETA BOŠTJANČIČA in za direktorja podjetja Kavarna-slaščičarna Kranj MILOŠA PRISLANA. Za direktorja Zavoda za turizem pa je bil na zadnji seji imenovan FRANC DOLINAR.

Potem, ko je predsednik komisije za izvajanje predpisov o delitvi čistega dohodka seznanil odbornike o ugotovitvah te komisije pri pregledu podatkov nekaterih gospodarskih dejavnosti, sta oba zbora zasedala ločeno. Kot prva točka ločenih sej je bilo poročilo o problematiki vzgojno varstvenih ustanov, ki je izzvalo na obeh zborih še dokaj živahno razpravo. Zlasti na zboru proizvajavcev so odborniki poudarjali, da je ta problematika izredno pomembna in da zato zahteva prizadeto reševanje na širokem področju. O tej zadevi naj bi večkrat razpravljali tudi samoupravni organi v gospodarskih organizacijah, ki naj bi priskočili na pomoč tudi s finančnimi sredstvi. Višina prispevka, ki bi bila odvisna od števila otrok, katerih starši so zaposleni v posamezni tovarni, bi glede na ekonomsko moč določene gospodarske organizacije verjetno ne predstavljala večjega problema. Hkrati z razpravo o problematiki vzgojno varstvenih ustanov so odborniki potrdili tudi nekatere spremembe v pravilih sklada za varstvo otrok.

Na ločenih sejah so sprejeli tudi sklep o najetju investicijskega posojila iz stanovanjskega sklada za adaptacijo oziroma za nakup stanovanj.

Med preostalimi točkami dnevnega reda je na zadnji seji ljudski odbor sprejel tudi sklep o ukinitvi šole za bolničarje na Golniku. Šola namreč nima izgledov, da bi jo svet za šolstvo verificiral kot javno strokovno šolo. Prav tako je bil pouk na tej šoli tudi preveč enostranski, zlasti praktični, ker se je razvijal v specialnem zavodu za tuberkulozo. Vrzel, ki bi nastala z ukinitvijo te šole, pa bo nadoknadila srednja bolničarska šola na Jesenicah, ki jo je že ustanovil občinski ljudski odbor Jesenice. — P.

Jeseniška občina praznuje

Prireditve ves mesec

S praznovanji za letošnji občinski praznik na Jesenicah bodo začeli drevi, ko se bodo na Hrušici nad Jesenicami oglasile fanfare, zaključili pa bodo v nedeljo, 19. avgusta. Praznovanje 1. avgusta, praznika jeseniške občine, so letos združili s praznovanjem 20. obletnice streljanja talcev na Belem polju nad Hrušico.

Po fanfarah, ki se bodo drevi ob 20. uri oglasile na Hrušici, bo slavnostna seja krajevnega odbora SZDL Hrušica, razen tega bo na sporedu še nastop občinske gasilske brigade z bengaličnim ognjem pred domom na Hrušici. Na Jesenicah bo istočasno taborni ogenj s kulturnim programom pred železniško postajo, ki ga bo izvedla jeseniška Svoboda v sodelovanju s taborniki in mladinsko delovno brigado. Jutri zjutraj bo že ob 5. uri na sporedu budnica, ob 6. uri pa bodo začeli prebivavci Hrušice s prostovoljnim delom pri urejanju parkirnega prostora in igrišča pri domu družbenih organizacij. Popoldne ob 15. uri bodo odkrili tudi spominsko ploščo borcem NOV pod Mežakljo.

V petek, 27. julija, in v soboto, 28. julija, bosta žalni komemoraciji na grobovih talcev v Begunjah in v Dragi oziroma pred spomenikom na Belem polju nad Hrušico.

V torek, 31. julija, na večer pred praznikom, se bodo na kopališču v Ukovi že ob 18.30 uri pričele kulturno-športne prireditve. Organizirala jih bo prav tako jeseniška Svoboda v sodelovanju z domačim plavalnim klubom. Od tu bodo patrole odnesle vence k spomeniku padlih borcev na Obranco in na pokopališče na Jesenicah. V sredo, 1. avgusta, bodo ob 18. uri otvorili razstavo spominskih obeležij NOB v mali dvorani doma na Hrušici, ob 19. uri se bo začel štafetni tek po ulicah Jesenic. S praznovanji v jeseniški občini bodo nadaljevali v soboto, 4. avgusta, ko bo na sporedu promenadni koncert godb na pihala pred domom na Hrušici. Ob 18.30 uri bo na Hrušici otvoritev dvorane in odra, nato pa bo slavnostna seja občinskega ljudskega odbora Jesenice. V nedeljo, 5. avgusta, se bo ob 9. uri začel na igrišču pred domom na Hrušici odbojkarski turnir, na katerem bodo sodelovale ekipe Partizana z Dobrave, Mojstrane, JLA in Hrušice. V soboto, 11. avgusta, bo v domu na Hrušici še večer plesov in pesmi jugoslovanskih narodov v izvedbi DPD »Svoboda« Jesenice. Kot smo že v uvodu omenili, bodo s praznovanji letošnjega jeseniškega občinskega praznika zaključili v nedeljo 19. avgusta, ko bo na sporedu ljudsko rajanje na Hrušici. Vmes se bodo zvrstile še najrazličnejše športne prireditve, ki jih bodo organizirala športna društva in klubi. — M. Ž.

20 let od požiga Kokre

V soboto, 21. julija, na predvečer dneva vstaje slovenskega naroda bodo zagoreli kresovi tudi na vrhovih okoli Kokre nad Preddvorom in naznanili pričetek praznovanja pomembnega dne, 22. julija, — dneva vstaje in njihovega tradicionalnega krajevnega praznika.

Prebivavci Kokre so izbrali za svoj krajevni praznik mesec julij prav zato, ker je okupator v juliju 1942 v vasi izvršil vrsto zločinov in končno požgal vas. Od tega je danes minilo dvajset let in so v vasi še vidni sledovi tega nečloveškega dejanja nemškega fašizma.

V spomin na padle borce, talce in internirance so vaščani pred 10 leti odkrili lep spomenik, ob katerem se vsako leto zberejo in počastijo padle. Letos ob 20-letnici teh dogodkov bodo še posebno počastili spomin padlih. Že spomladi so okolico spomenika nasadili z grmičevjem in cvetjem. V torek pa so na spomeniku obnovili tudi napisne črke, tako da bo v nedeljo ob 9. uri, ko bo pri spomeniku velika žalna komemoracija in proslava, kar najlepše urejeno.

Med proslavo bo krajevna organizacija ZB Kokra razvila tudi svoj prapor, ki mu bo kumovala sindikalna podružnica gozdnega obrata Jezersko. Popoldne pa bo v bližini osnovne šole še partizansko srečanje, z zabavnim programom.

Vlak bratstva in enotnosti

na Gorenjskem od 7. do 9. sept.

Pred kratkim smo že poročali, da bo na Gorenjsko, tako kot v Maribor, pripeljal iz Srbije VLAK BRATSTVA IN ENOTNOSTI ljudi, ki so med NOV z odprtimi rokami sprejeli gorenjske izseljence. To ne bo samo srečanje med nekdanjimi gostitelji in interniranci, marveč srečanje vseh Gorenjcev z gosti iz Srbije in hkrati krepitev bratstva in enotnosti.

Vlak bo odpeljal iz Beograda že v četrtek, 6. septembra, zvečer. V petek, 7. septembra, bodo vlak najprej sprejeli v Zidanem mostu, Trbovljah in v Ljubljani. V Kranj bo prispel vlak okrog 11. ure. Z avtobusi bodo potem goste prepeljali na Trg revolucije pred spomenik padlih borcev. Tu bo krajša slovesnost. Za slovesnostjo na Trgu revolucije v Kranju bo vse goste sprejel predsednik okrajnega ljudskega odbora Kranj v avli OLO.

Po vseh gorenjskih občinah delujejo tudi posebni pripravljalni odbori za sprejem gostov iz Srbije, posebno delaven je odbor na Jesenicah. V vse centre gorenjskih občin bodo gostje iz Srbije prišli okrog 14. ure. Od tu bodo odšli vsak k svojemu znancu. V soboto, 8. septembra, se bodo okoli 14.30 ure vsi zbrali na Bledu, kjer si bodo najprej ogledali blejski grad in nato z avtobusi še vso okolico blejskega jezera. Z Bleda bodo vsi, gostitelji in gostje, odšli v Podvin, kjer bo partizansko srečanje. Tu bo pripravljen tudi kulturni program.

Zadnji dan, v nedeljo, 8. septembra, bodo gostje iz Srbije izkoristili za ogled begunjskih zaporov in grobišče talcev v Dragi. Od tod se bodo vsi odpeljali na Jesenice, kjer bo skupno kosilo. V nedeljo popoldne, če bo čas dopuščal, bodo gostje iz Srbije naredili izlet v dolino Vrat pod Triglav, ali kam drugam. Zvečer okrog 20. ure bo VLAK BRATSTVA IN ENOTNOSTI odpeljal z Jesenic. O vseh podrobnostih, o poteku akcije za sprejem gostov iz Srbije, bomo v našem listu sproti poročali.

M. Ž.

Obrazi in pojavi ● Obrazi in pojavi ● Obrazi in pojavi ● Obrazi in pojavi ● Obrazi in po

Mirko, les in praznik

Bilo je letos 4. julija. Nekaj tovarišev se je bilo odločilo za dan borca na krajši izlet. V tovarni so se zmenili. Rajko je ponudil sedeže v svojem fičotu in rano zjutraj so krenili.

Šli so v vas, ki je bila vseskozi zelo dobra, partizanska kot pravimo. Rajko se je za časa NOB tod zadrževal. Bilo je tam vojno področje, okrožni odbor OF in razne druge organizacije. Rajko je pripovedoval, kje je nekoč hajkal, v kateri hiši so imeli bunker, od kje so nekoč prišli Nemci in za katerim kozolcem je padel njegov tovariš.

Nenadoma pa je ves presenečen srečal Mirka. Kar planil mu je v objem. Toda deževalo je in Mirko je vse tri povabil k sebi na dom. Z Rajkom sta se namreč poznala iz dni partizanstva. Mirko je bil kurir. Toda zmeraj je moral biti tudi obveščevavec, ekonom — vse, kar so rabili. Takrat je bil še to mlad, slok kmečki fant, danes pa je prileten očka, kmet.

Stekla je beseda. Rajko je želel, da bi skupaj šla po tistih hišah, do tistih ljudi, pri katerih so bili takrat za časa vojne. Mirko ni bil za to. »Delo imam. Na kmetih, če ne delamo, ni nič,« je dejal.

»Pa danes je vendar praznik! Naš praznik, praznik vseh, ki so nam pomagali, ki so v tem sodelovali,« ga je prepričeval Rajko.

»Praznik! Lepa reč! Lahko imate praznik, ko vam država daje! Od nas pa samo terjajo in zahtevajo. Zdaj pravijo, da bodo še večji davki, gozdove nam bodo vzeli. In potem naj še praznujem! Komu na čast?« je začel Mirko v zaničljivem tonu.

Rajko mu je pravil in dopovedoval, da ni tako, da... Mirko ni hotel niti poslušati. Zato so usmerili pogovor na vreme in se kmalu poslovili.

Potem je Rajko s tremi tovariši obiskal še tri hiše. Povsod so bili zelo, zelo prijazni. S simpatijami so obujali spomine iz tistih dni, ko so skrivali literaturo, ko so prenašali v dolino letake, ko so zvečer skupno zapeli tisto »Počiva jezero...« Na mizo so nosili klobase, šunko, žganje, prve češnje so ponujali.

Rajko se je opogumil in neki prijazni mami omenil, kako je Mirko zagrenjen.

»Nobene sile mu ni,« je dejala ženica. »Lani je bil kaznovan. Sekal in prodajal je les kar brez dovoljenja. In od takrat je tak. Nobene članarine ne plača več. Niti otrokom ni hotel dati za Rdeči križ v šoli. Vsi v vasi se zgražajo nad njim.« Tako je povedala ženica.

Rajko je skomignil z rameni in obžaloval človeka, ki ob svojih drobnih koristih potepta skupno trpljenje in načela, za katera se je on sam bojeval.

TE DNI PO SVETU

● ALŽIRSKA KRIZA PRED REŠITVIJO?

Uradni krogi, ki so blizu začasni alžirski vladi, so zelo redkobesedni. »Rešitev sedanje krize bo vsak čas znana,« je trenutno vse, kar je mogoče zvedeti. Člani sveta šestih vilaj so se predsinočnjim sestali v nekem mestu. V Tlemcenu in Alžiru pa so proučevali stališča obeh strani. Neuradno omenjajo, da bo v novi vladi 8 znanih imen, med njimi tudi Ben Bela in še štirje ministri, ki so bili z njim v francoskih zaporih.

● POGAJANJA O ZAHODNEM IRIANU

V četrtek je prispel v Washington indonezijski zunanji minister Subandrio, da bi se na tajnih pogajanjih sestal s predstavniki Nizozemske v zvezi z Zahodnim Irianom. Menijo, da so pogajanja v ugodnem ozračju.

● RAZVELJAVLJENE VOLITVE

Vojaška junta, ki je v sredo prevzela oblast v južnoameriški državi Peru, je razveljavila junijske predsedniške volitve in napovedala nove volitve za junij 1963. Novi premier Perez Godoy je dejal, da ima nova vlada le »začasni mandat« in da se bodo vsi ministri vrnili na svoje dolžnosti v armadi, ko bo mandat potekel. Ker je junta ukinila ustavne pravice in tako tudi vsa zakonska jamstva, so se po ulicah Lima razvile močne demonstracije, ki pa so bile zatrte.

● ZDA VZTRAJAJO PRI JEDRSKIH POSKUSIH

Na konferenci za razorožitev v Ženevi sovjetski delegat še vedno zastopa idejo o brezatomskem klubu, ameriški delegat Dean pa o nadzornih postajah. ZDA so že izjavile, da ne bodo sprejele mehiškega predloga, naj bi 1. januarja avtomatično prekinili jedrske poskuse.

● KENNEDY IMA PROSTE ROKE PRI PODELJEVANJU POMOČI

Predstavniški dom in senat sta se sporazumela, da naj ima predsednik ZDA Kennedy proste roke pri dodeljevanju pomoči Jugoslaviji in Poljski. Kongresna konferenca se je strinjala tudi s povečanjem pomoči Indiji.

Ljudje in dogodki ● Ljudje in dogodki ● Ljudje in dogodki ● Ljudje in dogodki ● Ljudje in dogodki ● Ljudje in d

Avstrijski žolčni kamni

Že dalj časa na Dunaju zapažajo, da avstrijski politični mlin melje zrnje, ki precej vznemirja tujino, zlasti avstrijske vzhodne sosede. Z Dunaja prihajajo hudomušne primerjave, da je avstrijski zvezni kancler Gorbach zadnje leto več na potovanjih v tujini kot doma. Državniški obiski avstrijskih voditeljev niso brez razlogov. Zaposlenost avstrijskega kanclerja, ki je najprej preromal zahod in se po ugodnem počutju v Parizu že dan kasneje usmeril na vzhod, ni bila brez pomembnega političnega ozadja. Znano je, da Avstrijo ovirajo »žolčni kamni« gospodarskega značaja. Njeno gospodarstvo že več let hodi »rakovo pot« in naslonitev na Skupno evropsko tržišče bi bila rešilna bilka, ki se je na Dunaju želijo oprijeti. Prebivavci alpske republike imajo dovolj skrbi z gospodarskimi težavami. Trgovinska in blagovna izmenjava z zahodnimi državami sili Avstrijo, da išče prisrčnejših zvez s Skupnim tržiščem in gospodarsko zbliževanje s to skupnostjo. Okoli 70 odstotkov avstrijskega izvoza je usmerjeno v zahodno Evropo, od tega izvoza odhaja 54 odstotkov v šest držav Skupnega tržišča. Rastoče carine v teh državah za države, ki niso vključene v to skupnost, pretijo izpodkopati osnove avstrijske blagovne izmenjave s tujino in Avstrijo pustiti za gospodarskim razvojem drugih.

Obiski, ki jih je avstrijski kancler napravil po vrsti na zahodu in vzhodu, so bili precej različni. V zahodnih državah se je Avstrija zanimala za pogoje pristopa k Skupnemu tržišču, na vzhodu pa je skušala v Moskvi izprositi odobritev, da ji spričo določil državne pogodbe, ki prepoveduje navezavo na skupino držav, ker se s tem krši načela avstrijske nevtralnosti, ne bodo metali »polen pod noge«. Še pred leti je bilo sovjetsko stališče glede pristopa Avstrije k Skupnemu trgu neprimerno bolj odklonilno in neizprosno. Avstrijski kancler Gorbach se je kljub opori na svojo palico počutil na moskovskem letališču nelagodno zaradi pretirane naloge, ki si jo je naložil na hrbet. To, kar sam ni mogel napraviti, je napravil Hruščev. Sovjetski premier je pogoščenemu gostu z Dunaja nazdravljal ob vsakem požirku s »Prosit, kancler!« Kmalu je priznal, da se ohlapni naslonitvi na podonavske republike na Skupno tržišče ne bo več upiral, če se bo Dunaj omejil samo na blagovno izmenjavo z zahodnoevropsko gospodarsko skupnostjo in pustil politične cilje te skupnosti ob strani.

Namen avstrijskega obiska v Moskvi je bil s tem dosežen. Avstrijski kancler je ob takem sprejemu zaposlil svojega zunanjega ministra, sam pa je odšel na pot po Sovjetski zvezi. V svojih izjavah je hvalil ruski duh in ruske iznajdbe, občudoval lepoto prostrane Sibirije in se na obisku pri rdečearmejcih zahvalil za dvakratno osvoboditev Avstrije: leta 1945 in 1955. Za zeleno mizo sta sedela zunanja ministra obeh držav in pripravljala listino, s katero se je Avstrija obvezala, da ne bo podpirala političnih ciljev Evropske gospodarske skupnosti.

Potrpežljivim Avstrijcem, ki se jim žolč ni razlil v dobi najhujšega sovjetskega nasprotovanja, je bilo to dovolj. Avstrijski žolčni kamni so postali lažji. Avstrija je z uspehom v Moskvi ubila dve muhe z enim samim udarcem. S sovjetsko privolitvijo si je najbolj zavarovala hrbtenico proti zahodu. Zdaj Avstrija ne bo več tista, ki bi kot nemočni slepec tipala okoli zahodne ograje, ampak bo skušala v razgovorih v Bruslju doseči takšne pogoje, ki ji vnaprej ne bodo zvezali rok in oči. Pri pogajanjih za bruseljsko okroglo mizo ji bo veliko pripomogel ugodni izhod pogajanj v Moskvi in sporazum, ki so ga v Kremlju dosegli.

ZDRAVKO TOMAŽEJ

Znameniti dvor Schönbrunn na Dunaju, kuhinja avstrijske politike, kjer pripravljajo politični jedilnik po nevtralnih receptih

Ljudje in dogodki ● Ljudje in dogodki ● Ljudje in dogodki ● Ljudje in d

KOPICA USPEHOV

Nekaj podatkov o delu združenja rezervnih oficirjev in podoficirjev

Združenje rezervnih oficirjev in podoficirjev kot prostovoljna družbena organizacija je med drugim sprejelo tudi nalogo, da bo še nadalje čuvalo pridobitve ljudske revolucije in v tem duhu krepilo politično zavest in patriotizem svojih članov. Organizacija nenehno skrbi, da se članstvo povečuje in da to aktivno sodeluje pri organizaciji izvenarmadnega izobraževanja prebivavcev. Prav tako ta organizacija pomaga tudi organom ljudske oblasti in JLA pri njenih pripravah za obrambo domovine.

Rezervni oficirji in podoficirji so v letu 1961/62 dosegli mnogo uspehov. V našem okraju je bilo 184 strokovnih predavanj, ki se jih je udeležilo več kot 15.000 rezervnih oficirjev in podofocirjev. Ti so individualno rešili nad 2100 strokovnih nalog, kar je nedvomno lep uspeh. Tudi na strokovni časopis UROP je naročenih 98 odstotkov članov združenja. Predvideno je, da bo ob praznovanju 20-letnice JLA napredovalo 320 rezervnih oficirjev.

Rezervni starešinski kader je pokazal veliko zanimanje za patrolne pohode, kjer so preizkusili znanja taktike, topografije in streljanja. Te vaje so pokazale, da je povprečno znanje dobro. Pač pa se lepo vidi razlika med vojnimi in mirnodobnimi oficirji. Mladi oficirji so namreč boljši v topografiji, medtem ko so starejši spretnejši v taktiki.

Omenjeno združenje je preteklo leto ob pomoči JLA organiziralo tudi posebno razstavo, ki jo je obiskalo nad 32 tisoč Gorenjcev. V sto kilometrov dolgem pohodu po partizanskih poteh pa je sodelovalo 1182 starih borcev in mladincev. Prav tako je združenje organiziralo tudi številna politična predavanja in kulturne prireditve. V tem pogledu so bili najaktivnejši rezervni oficirji in podoficirji tržiške občine.

Tržiški oficirji in podoficirji bodo 22. julija obiskali novomeški garnizon, kjer se bodo seznanili s sodobno vojno tehniko. Iz Novega mesta bodo krenili v Metliko. Tu pa bo prijateljsko športno srečanje.

Nedvomno je bilo v preteklem času doseženih vrsta uspehov in prav zato je potrebno, da pohvalimo tiste, ki delajo v odboru UROP in ki imajo zasluge za te uspehe. Napačno pa bi bilo, če bi videli samo uspehe in prezrli vse pomanjkljivosti. Mnogo mladih oficirjev namreč ni bilo nikdar na predavanjih in tudi v drugih političnih organizacijah ne sodelujejo. Premalo jih je tudi v strelskih družinah, pri civilni zaščiti in pri predvojaški vzgoji. Prav bi bilo, če bi Zveza borcev, Zveza komunistov in SZDL bolj kot doslej pomagali rezervnim oficirjem in podoficirjem pri njihovem delu.

V strokovnem časopisu »Glasnik« bo izšlo deset tiskanih tem kot posebna priloga. Tako bo lahko sleherni starešina spremljal program in morda tudi tisti tovariši, ki se sestankov ne udeležujejo. Dosedanja predavanja pa bodo zamenjali s posebnimi seminarji, na katerih bodo aktivni oficirji pojasnjevali morebitna nerazumljiva vprašanja.

V maju in juniju 1963 bo tudi izpit »v obliki testiranja vseh rezervnih starešin ne glede na to, ali so delali individualno oziroma se udeleževali seminarjev in praktičnih predavanj. Ocene bodo vpisali v kartone osebnih podatkov na komandi vojnega odseka. Doseženi rezultati bodo tudi merilo glede napredovanja oziroma za to, kdo izmed rezervnih oficirjev je lahko oproščen vojnih vežb. Omenjeni izpiti bodo obvezni.

Prepričani smo, da bodo rezervni oficirji in podoficirji naslednji 22. julij proslavljali še z večjimi delovnimi uspehi.

Glas bravcev

Mleko na dom

V našem bloku na Zlatem polju smo se menili, kako bi bilo olajšano delo gospodinjam, če bi kranjska mlekarna organizirala prenos mleka na dom v steklenicah, kot imajo to v Ljubljani. Mleko bi dobivali dnevno sveže in še čakanje in pot v mlekarno bi odpadla, to bi bilo predvsem koristno za tiste stanovavce, ki so oddaljeni več kot 300 metrov od mlekarske prodajalne. Menimo, da se bo to mlekarni izplačalo, ker so v določenih stanovanjskih skupnostih strnjena naselja.

Zanimalo bi nas predvsem: kdaj lahko pričakujemo dostavo ostekleničenega mleka na dom in ob katerem času zjutraj ter koliko bodo približno večji stroški ustekleničenega in dostavljenega mleka.

Menim, da bo na to vprašanje lahko kranjska mlekarna dala odgovor. Za to se najlepše zahvaljujem!

Milojko Vašić

Strožji ukrepi

V poletnih mesecih skoraj ni nedelje, da ne bi to ali ono društvo priredilo veselico. V takih primerih seveda gostinske usluge opravljajo izven poslovnih prostorov. Pristojni organi pa ugotavljajo, da prav opravljanje gostinskih uslug na teh veselicah in drugih zabavnih prireditvah pogosto ni skrbno pripravljeno. O tem je razpravljal na svoji zadnji seji tudi svet za gostinstvo in turizem pri ObLO Kranj. Člani sveta so menili, da je treba poskrbeti za kvalitetnejše usluge. Zato so sprejeli tudi sklep, da je treba pri izdajanju dovoljenj za opravljanje gostinskih storitev izven poslovnih prostorov poostriti dosedanje ukrepe oziroma zahteve. Opravljanje gostinskih uslug mora biti solidno, izvedba strokovna in v skladu s sanitarno-tehničnimi predpisi. Obenem je potrebno poskrbeti tudi za pravilno odvajanje ustreznih dajatev.

Obisk iz Indije

Kranj, 20. julija — Včeraj dopoldne je obiskala okrajni odbor SZDL v Kranju minister za delo in komunalne probleme indijske države Utar Pradeš (ta država ima okoli 80 milijonov prebivavcev) gospa Suketa Kripalani.

V razgovoru s predsednikom OO SZDL Martinom Koširjem in drugim predstavniki političnih in družbenih organizacij se je gospa Suketa Kripalani zanimala predvsem za vlogo SZDL pri reševanju ekonomskih problemov in za vlogo družbenega in delavskega samoupravljanja. Naša ureditev jo je zanimala predvsem s stališča iskanja naših lastnih poti v socializem. Marsikatere naše izkušnje lahko koristijo tudi indijskemu ljudstvu.

Po razgovoru v prostorih OLO je indijska gostja obiskala tovarno »Tekstilindus«, kjer se je pogovarjala s predstavniki delavskega samoupravljanja in političnih organizacij. Največ vprašanj je postavljala v zvezi z delitvijo dohodka, položajem delavcev, posebno pa je bila navdušena nad skrbjo za zaposlene žene pri nas in nad enakopravnostjo, za katero se v Indiji šele borijo.

Gospa Suketa Kripalani je med potovanjem po Evropi obiskala Jugoslavijo na povabilo zveznega izvršnega sveta. — M. S.

BELEŽKA

80 potnikov v avtobusu

Ko sem v ponedeljek dopoldne vstopil v avtobus škofjeloškega podjetja Transturist, ki ob 10.15 odpelje s kranjske postaje v Škofjo Loko, sem nehote pomislil na lanskoletne avgustovske obljube avtobusnih podjetij, češ da bodo hkrati s povišanjem cen vozovnicam omogočili potnikom tudi bolj kulturen prevoz. Morda se teh obljub ne bi niti spomnil, če v avtobusu (pet minut pred odhodom) ne bi bilo toliko potnikov, da sem se s težavo zrinil mednje in ostal na stopnici. Z mano se jih je v prepoln avtobus prebilo še kakih šest, ki bi radi proti Škofji Loki. Ko je avtobus odpeljal, je nekatere »divja vožnja« (posebno izrazita je bila na ovinkih) zabavala, medtem ko so drugi prepoteni preklinjali ves avtobusni promet. In ko so ljudje na drugem, tretjem in četrtem postajališču že pričeli izstopati iz voza, ki je izdelan za mestni promet, ne pa za kakšne daljše relacije, sem v avtobusu naštel blizu 80 ljudi(!): prostora v njem pa kot vemo — ni za toliko potnikov.

Avtobusno podjetje bi moralo ob takih trenutkih na isti progi oskrbeti dva avtobusa in tako omogočiti normalen prevoz potnikov, ki so si z denarjem za vozovnico plačali celo sedež (tako vsaj avtobusna podjetja tolmačijo povišanje cen svojim uslugam), ne pa prerivanje za stojišča. Prav gotovo bi moralo prevozno podjetje pri organiziranju rednih avtobusnih voženj upoštevati tudi tržne dni v mestih, ko promet dvojno naraste, in v zvezi s tem povečati kapacitete prevozov. Tako bo med potniki manj kritike (kot vidimo — često — upravičene) na račun naših avtobusnih podjetij, ki jim mora biti prva dolžnost: skrb za čimudobnejši prevoz potnikov. — J. Žontar

S sodišča

Alkohol - krivec

V preteklih dneh se je moral pred okrožnim sodiščem v Kranju zagovarjati 20-letni Ivan Boštar, zaradi kaznivega dejanja, ki ga je storil v preteklem letu. Ivan Boštar je delavec v tovarni Sava in doma z Visokega. V prepiru je sunil očeta-pijanca, tako nesrečno s kolom, da mu je izlil desno oko. Po daljši obravnavi, ki je prizadela sodnikom dosti težav, je bil Ivan Boštar obsojen na 10 mesecev zapora. Boštar je storil to dejanje iz neprevidnosti, ne naklepno.

Na Boštarjevem domu so bile že dolgo neurejene razmere. Oče se je vdajal alkoholizmu in na vrsti so bili stalni prepiri. Pri obravnavi se je izkazalo, da je oče s svojim pijančevanjem zapravil vse spoštovanje pri družini in si nakopal sovraštvo. Domači so s svojimi izpovedmi skušali podpreti obdolženčev zagovor. Oče je trdil, da je poškodovanec v kuhinji, kjer je prišlo do tega dogodka, sam zgrabil nek predmet in hotel napasti sina. Sin ga je v obrambi odrinil, tako da je oče omahnil in si ali ob kljuko vrat ali ob robu kuhinjske peči poškodoval oko. To prikazovanje se je izkazalo neverjetno. Tudi priče, ki so hotele razbremeniti obdolženca, so se zapletle v nasprotja. Sodišče je sprejelo bolj prepričevalno izpoved poškodovanca in zavrglo obdolženčev zagovor. Sodniki so pri odmeri kazni upoštevali težke domače razmere, storivčevo mladost in dosedanjo neoporečnost. Ivan Boštar ni storil to dejanje z namenom. To dokazuje dejstvo, da se je obtoženec, ko je videl, kaj se je zgodilo očetu, hotel končati življenje. Vidimo, da je tudi v tem primeru ALKOHOL tisti, ki je povzročil žalostne posledice.

J. F.

— NOVO — NOVO — NOVO — NOVO — NOVO —

»Sobotni GLAS«

Mnogi so izrazili željo, da bi se radi naročili samo na sobotno številko Glasa. Zato smo se odločili, da bi razen rednih naročnikov GLASA sprejemali tudi naročnike za SOBOTNI GLAS. V SOBOTNEM GLASU bo tudi v prihodnje izhajala priloga »Glasova panorama«, ki bo na 12 straneh prinašala zanimivo berilo, radijski in televizijski spored, turistični informator itd. Mesečna naročnina je samo 75 din. Priporočite SOBOTNI GLAS svojim znancem in prijateljem. Naročnino lahko nakažete na bančno št 607-11/1-135 Kranj. Pri naročanju in plačevanju časopisa vedno navedite, da je to za SOBOTNI GLAS. Naročniki SOBOTNEGA GLASA seveda ne morejo biti deležni ugodnosti pri zavarovanju in oglašanju, ki jih nudimo rednim naročnikom.

Iščemo nabiravce naročnikov za SOBOTNI GLAS. Za vsakega pridobljenega naročnika plačamo 75 dinarjev.

Prodajavci SOBOTNEGA GLASA pa dobijo 2,5 dinarja provizije za vsak prodan izvod časopisa.

Za vsa pojasnila se obračajte na upravo Glasa ali na našo podružnico na Jesenicah.

Spomini v praznih hišah

Ljudje in življenje na popriščih naše vstaje

(Dražgoše na prelomu časa)

Za minuto — dve smo bili iz Storžiča na Obranci in preko Pokljuke in Gorij na Rovtarici, dokler se nismo onstran Jelovice ustavili ob malih črnih pikah — Dražgoše! Seveda! Vendar brzine te poti ne ocenjujte z dosežki današnje letalske in raketne tehnike. Kraje smo preleteli zgolj s pogledi po starem, obrabljenem zemljevidu in pri tem s prsti označevali nekatere kraje, kjer je dozorevala naša ljudska vstaja pred 21. leti. Kot višek vseh teh vstaj, gibanj in revolucionarnih vrenj po naših krajih je potem, konec decembra sloviti Cankarjev bataljon v trodnevnem herojskem boju v Dražgošah od 9. do 11. januarja 1942 dokazal razpoloženje celotne Gorenjske in še širše okolice. Tam so se zbrali vsi tisti, ki so bili med prvimi obsojeni na smrt in na ponižanje, tisti, ki so slutili konec življenja in napredka, tisti, ki so se postavili v bran svobode. Pod smrekami je odjeknila njihova prisega in od takrat so bili pripravljeni na vse.

Oče uči sina kmetijskih del, h katerim sodi zlasti košnja. Ali bo sin res zavestno prevzel kmetijo in košnjo tudi ko bo dorastel in spoznal svet? To je neprijetna slutnja mnogih staršev v takih krajih

A Dražgošani? V tistih januarskih dnevih so delili usodo s partizani. Se huje! Dražje kot partizani so plačali izid tistih bojev. Na spomeniku je imenovanih le sedem borcev tega bataljona, ki so takrat padli, medtem ko je v arhivih ZB označenih 42 talcev iz vrst domačinov samo ob tistem dogodku. Skupno s padlimi borci iz njihove vasi v NOV in skupno s pomrlimi v internacijah, pa je ta mala vas s 55 hišami dala 76 žrtev. Res, večino teh žrtev je terjalo naključje — zato ker si je Cankarjev bataljon izbral njihovo vas za trenutni počitek in organizacijsko okrepitev, zato ker so se Nemci prav v tistem času pripravili in odločili da »uničijo« partizane. Sleherna naša vas bi bila ob tistem času in ob takih pogojih sodelovala s partizani. Toda žrtve so žrtve! Slava jim!

Tako smo vajeni

CESNJICA JE OSTALA SPODAJ

Ob vsakem cestnem zavoju je bil razgled po dolini vse lepši. A izredno lepa je tudi vas Dražgoše. Morda najlepša, edinstvena v naših krajih — vse hiše so pravljično lepe, bele, z velikimi okni. Celo hlevi so tako lepo ometani in urejeni da se skorajda ne ločijo od stanovanjskih hiš. In povrh vsega tega še polno rož! Veliki gorenjski nagelji visijo z oken in balkonov. Plugi, brane, vozovi s steljo, to res več ne sodi v to okolje. Vas, ki je bila po osvoboditvi v celoti obnovljena z veliko skrbjo in spoštovanjem do teh ljudi, ta vas je dobila povsem drugačno obeležje.

Okrepčevalnica Na Pečeh. Kar v dveh krajih v Dražgošah se človek lahko »okrepča«, a »pogostiti« se nima kje. Dve okrepčevalnici namreč opravljata gostinsko funkcijo v vasi.

Žena, gospodinja je bila prijazna. Peč je basala s trskami in vejevjem. »Mi kar doma pečemo kruh. Tako smo navajeni. Kruh v trgovini ni dober. Pa tudi dobi se ga težko. Se v dolini imajo težave...«

To me je iznenadilo. Toda ob poznejšem sprehodu po vasi, ob pogovorih z ljudmi ob štedilnikih, na košenicah ob dišečem senu, sedeč na hlodih pred hišo itd., sem se počasi prepričal, da je ta »a žena povedala povsem nekaj splošnega — značilnega za vse življenje v današnjih Dražgošah. Tako so navajeni! Življenje, običaji, način življenja in dela na strmih njihav in košenicah, vse to je ostalo nespremenjeno kot je bilo nekdaj, čeprav imajo zdaj nove hiše, cesto do vasi, elektriko itd.

Marija Habjan »pri Užbic« je bila pri košnji. Tako kot mnoge družine so tudi pri njih po vojni ostali brez moške roke. Njenega mladega moža, očeta dveh malih otrok in tudi očima — oba moža iz hiše so Nemci ubili. Ženske so se morale sprijazniti z usodo: same so morale prijeti za sekiro, za kopačo in koso.

Danes pa je Marija ostala še bolj sama pri hiši. Matere ni več, sin se je odselil v dolino in prav na tej poti je hčerka Slavka. Že sedem let je zaposlena v Češnjici. Le zvečer hodi domov. Toda naporno je to, pravi Slavka. S kolesom se pripelje do Rudnega in potem pa skoro uro hoda peš v kreber. Kakih 20 ljudi iz Dražgoš tako hodi vsako jutro rano v dolino: v Češnjico, Železnike... Popoldne pa se vračajo. Se več pa je tistih, ki imajo že za seboj to »prehodno« dobo, ki so se že povsem preselili v dolino in v rojstni kraj prihajajo le še včasih, ob praznikih, ob letnih počitnicah.

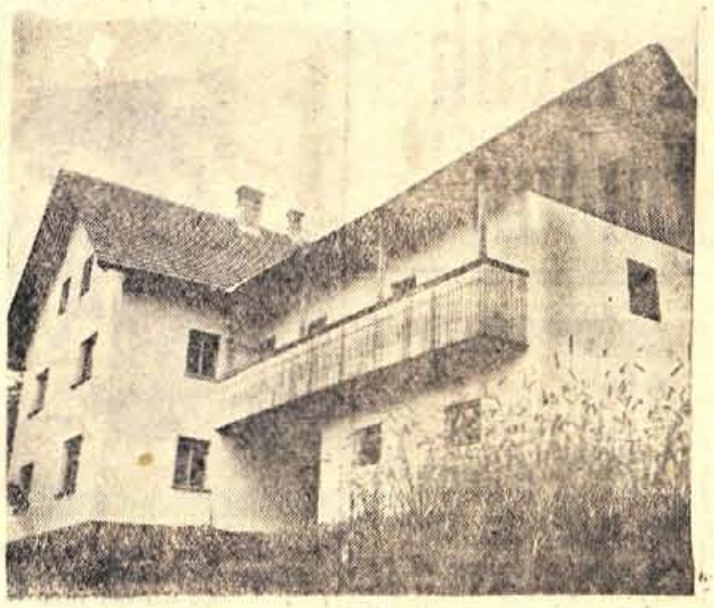

Ena izmed praznih, a tako prijaznih hiš — »Pri Kalendr«, v Dražgošah, kjer ni nobenega prostovoljca za stanovanje

1942, sama z malo hčerkico, ki ji je bilo komaj 4 mesece. Po vojni se je morala sprijazniti s tem in se oprijeti dela, gospodarstva. Danes pa se imata s hčerko lepo. »Zvečer poslušava radio, ob nedeljah gremo kam z avtom,« je povedala. Da, celo fičota imajo! Prijetno nas je to iznenadilo. In kako lepo urejen in opremljen dom!« Samo zdaj nas nekaj strašno zaradi gozdov,« je zatem povedala Antonija. »Pravijo da ne bo več tako kot doslej,« je dejala z določeno zaskrbljenostjo in marsikaj je bilo ob tem razumeti.

Potem smo se spustili navzdol proti Rudnem, Češnjici... Misli pa so ostale tam gori pri tistih ljudeh, pri lepih praznih hišah v naših zgodovinskih Dražgošah. In ob vsem se je vsiljeval neprijeten strah, strah praznih novih zapuščenih hiš. Niso mar te lepe prazne hiše znak neprimernega,

Izbojevana revolucija, v kateri so Dražgošani dali tolike žrtve, je prinesla novo življenje, nov polet razvoja in napredka, nove in lepše perspektive današnjemu in prihodnjim pokolenjem. Toda te spremembe so občutne le v naši industrializaciji in ekonomskem razvoju, v družbeni ureditvi in podobno. V obliki dela in življenja v naših zgodovinskih Dražgošah pa izbojevana revolucija ni in ne more prinesti bistvenih sprememb. Ljudje še prav tako kot nekoč obdelujejo male njivice, sami pečejo kruh, prav tako kot nekoč kosijo, delajo doma maslo in prav tako nakladajo seno na vozove, kot prikazuje posnetek našega fotoreporterja

Rezka in Mira sta grabili, obračali seno. Samo stari, 62-letni oče je še pri hiši za moška dela, pravi Rezka. Oba odrasla sinova sta odšla v dolino. Nihče noče biti na gruntu. Ne obnese se, pravijo. Niti na njihovi kmetiji, das imajo 6 krav, gozd! Mleka nimajo kam prodati! Zato iz njega v pinjah izdelujejo maslo. A tudi z maslom ni kam. Nekateri ga nosijo v Kropo. Kamor kdo more! Težko gre v denar.

Pri cerkvi smo srečali Maro Jelenc z grabljami na rami. Antonija, njena mama pa je doma povedala marsikaj iz prestane vojne in kasnejšega življenja. Tudi ona je ostala takrat, januarja

»Češnje šele sedaj komaj dozorevajo. In vodene so, slabe.«

Tako je pravila stara ženica, ko smo se srečali. Pritoževala se je nad letošnjim vremenom, nad točo, ki je bila ondan in nas vabila na češnje. Potem pa je pravila o življenju v Dražgošah nekoč in danes. Vse gre v dolino. Mladi nočejo več gruntov. Ponekod so ostale doma samo stare ženice. A ponekod niti teh. Nikogar več ni. Več je že takih primerov. »Poglejte tu Pri Kalendr« je dejala in pokazala skozi drevje lepo, veliko novo hišo. Nikogar ni v njej. Vsi so odšli.

Čudili smo se temu. Tako lepa in nova hiša in nikogar ni, ki bi bil pripravljen tam stanovati, živeti!

Ker je opazila, da se temu čudimo je povedala še za drug primer: »Za Kališnco.« Tam je bila prej skromna lesena hišica. Takrat v vojni je tudi ta zgorela kot vse. In kot vso vas so tudi to hišo obnovili — napravili so večjo, lepšo, zidano z velikimi okni in belimi pročelji. In danes? Prazno je tudi tam! V leseni hiši so se včasih ljudje dobro počutili, danes pa so drugačni časi — niti v lepi hiši v osameljenih Dražgošah nimajo obstanka.

Ob dišečem senu

PRIVOŠČILI SMO SI NOV SPREHOD.

Na Jelenšču, Na pečeh, Pri cerkvi — povsod so bile hiše prazne. Le tu pa tam je bil kdo doma. Seveda ne vse to zaradi preseljevanja v dolino, marveč zaradi nujnega dela zunaj. Muhasto vreme je grozilo in seno je bilo treba čimprej spraviti pod streho. Ustavljali smo se pri grabljicah, ob vozovih, ki so čakali na tovor, se igrali z otroki.

dragega spomenika današnje dobe? Bodo ljudje še silili v dolino in zapuščali Dražgoše? Vse današnje razmere dajo to slutiti. Kmetijstvo je bilo za te ljudi že zdavnaj le postranska stvar. Že rodovi njihovih prednikov so v glavnem živeli od Jelovice: kot gozdni delavci, kot »furmani« in seveda v ne mali meri kot lastniki lepih gozdov. Toda v današnjih razmerah so vsi ti viri začeli usihati. Zlasti za lastnike gozdov. O tem strahu je pravila Antonija in mnogi drugi. In v tem prehodu je že narejen velik korak: ljudje, zlasti mladi, se selijo v dolino, se tam zaposlujejo... Nekdanja vas gozdarjev in kmetov ob vznožju Jelovice se počasi in neopaženo spreminja v delavsko naselje. A še kot tako nima prihodnosti. To slutnjo vsiljujejo prazne hiše.

Ob pogledu iz doline

Pri Češnjici smo se znova ustavili. Bele hiše z rdečimi strehami po zelenem strmem pobočju so se zdele še lepše kot sicer. In da so te hiše začele ostajati kot spomenik prestanih represalij teh ljudi, kot spomenik izbojevane revolucije, spomenik novega časa? In vendar je tako. Naša skupna skrb z obnovljeno, lepšo vasjo, da bi tem ljudem dali priznanje za njihove žrtve, vse to ostaja v zraku. Tudi tovarna, delavnica, obrat nekega podjetja, ki naj bi v Dražgošah zaposlil ljudi, tudi to bi bila le trenutna, sentimentalna rešitev, ki bi jo ekonomska zakonitost čez čas ovrgla in izrodila v še večji, nekoristen spomenik časa. Niti njihova žaga nima več perspektive in ekonomske računice. O tem so se prepričali celo mnogi domačini in se sprijaznili z novim časom.

Čas, življenje in zakonitost razvoja podirajo in brišejo za seboj vse, kar je bilo umetno postavljeno. A to se najlepše vidi v praznih dražgoških hišah, na poprišču naše vstaje.

KAREL MAKUC

Vstaja obsojenih

(Nadaljevanje s 1. strani)

ustanovljena v tem predelu dva vojno revolucionarna komiteja. V štiričlanskem komiteju za jeseniško območje so bili španski borec, komunist Jože Grepošić, Polde Stražišar, Ivan Bertoncelj (edini preživeli), Alojz Hrovat in Jože Ažman. Prav tako so bili v vojno revolucionarnem komiteju za kranjsko območje sami preizkušeni stari komunisti: Franc Vodopivec, Franc Mrak, Franc Nartnik, Rudi Papež in Jože Janežič.

Sedemnajstega julija 1941 so se zbrali na Vodičah pod Malim Grepljevcem na Jelovici člani vojno revolucionarnih komitejev z Jesenic in Kranja medtem, ko se člani iz Tržiča sestanka niso mogli udeležiti. Posvetovanje je vodil Stane Žagar, ki je bil član CK KP Slovenije.

Glavni sklepi:

● Vse ilegalce in partizanske skupine je treba povezati v čete in bataljone. Vstaja naj začne 27. julija. Preskrba partizanskih enot ne sme sloneti na inkvizicijah, še manj pa na individualnem odhajanju v dolino in obiskovanju ljudi, marveč je treba hrano zastopiti preko odborov OF in ilegalnih organizacij na terenu, ki so že ustanovljene.

● Vzporedno s tem je treba začeti z večjimi akcijami in s temi dvigati razpoloženje ljudi ter njihovo zaupanje v partizanske enote. Tako je treba pripravljati množice na sodelovanje ob splošni vstaji.

Do vstaje je najprej prišlo v kamniškem predelu. Tam so imeli še poseben sestanek 19. julija z ilegalci in prvimi oboroženimi partizani. Govorili so o sklepih vojno revolucionarnih komitejev na Vodiški planini ter o smernicah Glavnega poveljstva Slovenije o začetku splošne vstaje. In prav tam so sklenili, da bodo že pred določeno vstajo, in sicer 22. julija likvidirali tri izdajavce, ki bi, kot so sodili, lahko ogrožali ali preprečili dogovorjeno vstajo. Naslednjega dne so se zbrali še ilegalci iz Pirnič, Tacna, Skaručne in iz Sel. V sklopu teh priprav je šmarnogorska partizanska enota, ki je bila že organizirana, na cesti med Tacnom in Šmartnikom 22. julija tudi izstrelila prve strele na sovražnika in se ta organizirana akcija zaprisežene partizanske enote šteje kot začetek vstaje.

Čeprav dan vstaje po naših krajih ni označen z večjimi udarnimi akcijami, kot je to bilo v kamniškem območju, pa je vendarle v tistem času prišlo do vse številnejšga odhoda v ilegalo in do ustanavljanja oboroženih partizanskih enot. Do konca julija je tako nastala Tržiška in druga kranjska četa pod Storžičem, na Mohorju so se zbrali delavci iz Kranja in okolice ter ustanovili I. kranjsko četo, na Jelovici je bila ustanovljena Jelovška in Poljansa četa. Prav tako je bila 28. julija ustanovljena Jeseniška četa z dvema vodoma: na Mežakiji in pod Stolom. V Bohinju je bila nastala partizanska skupina že v juniju, ko so šli v ilegalo trije komunisti: Jože Ažman, Ivan Zupane ter Tomaž Godec. V mesecu juliju so se tej skupini začeli pridruževati še drugi ilegalci, ki se doma niso počutili varne pred aretacijami in drugimi represalijami s strani Nemcev. Tako je tam nastala Bohinjska četa, ki je imela svoje taborišče nad vasjo Nomenj. Na podoben način je nastala Tržiška četa 26. julija. Prvi ilegalci iz Tržiča so se začeli zbirati pod Kriško goro že konec junija. Nekateri vidni organizatorji delavskega gibanja, komunisti, so šli v ilegalo že 25. junija. To so bili: Tončka Mokorel, Stanko Bečan, Peter Ahčin, Stanko in Peter Uzar, Jože Janežič, Tone Šprajcar, Ludvik Janežič, Peter Debeljak, Tine in Lojze Teran, Janez Perko, Ivan Štucin in nekateri drugi. Ko je bila na Vetrnem vrhu 26. julija zaprisega njihove čete, je v njej bilo 30 borcev.

Iz Kranja je 25. julija odšlo kakih 60 delavcev v partizane. Zlasti živahno je bilo na Jesenicah. Tamkajšnje vodstvo je zvedelo za nakane Nemcev, da bi aretirali večje število komunistov in političnih delavcev. Zato so jih 22. junija obvestili o preteči nevarnosti in jim svetovali umik v ilegalo.

Tako so nastale partizanske enote. Konec julija je bilo na tem območju pet partizanskih čet ter manjša partizanska skupina nad Bohinjem. Vse te čete pa so se 4. oziroma 5. avgusta povezale v dva bataljona. Pod Storžičem je bil ustanovljen Kranjsko-tržiški oziroma Storžiški bataljon, v katerem je zapriseglo 63 borcev. Na Jelovici pa so se zbrale skupine z desne strani Save s 120 borci ter ustanovile Cankarjev bataljon.

Sledila je neuspela akcija na Begunje, krvavi dogodek pod Storžičem, kjer je bil napaden Storžiški bataljon. Približno 400 Nemcev pa je hkrati zasledovalo Cankarjev bataljon na Jelovici, kjer je prišlo 8. avgusta v Kotliču do krvavega boja. Vse to je povzročilo določeno stagnacijo v zbiranju partizanskih enot. Vendar pa so izkušnje te, prve vstaje pred 21. leti omogočile načrtnejše priprave za kasnejši, še množičnejši val vstaje, ki je sledil v decembru istega leta in se ob vsestranskem sodelovanju prebivalstva nadaljeval do končne zmage.

(Iz arhivov in dokumentacij zbral in priredil K. Makuc)

Iz naših komun

Na kratko o vsem

● Zvedeli smo, da bodo predvidoma že danes popoldne, za gotovo pa jutri, če bo le ugodno vreme, skakali iz letala v blejsko jezero zagrebški padavci. Zakaj, za osvojitev srebrne in zlate »C« značke so pogoji: skok v vodo.

● Turistično društvo na Posavcu je pripravilo 2 novi opozorilni tabli za svoj dom na Brdu, ki jih bodo postavili na odcepih ceste za Brdo, brž ko bo to odobrilo Cestno podjetje Kranj.

● Te dni je Komunalna uprava iz Radovljice asfaltirala avtobusni izogibališči na postajališču pred hotelom »Union« na Bledu, tako da potniki ne bodo več požirali prahu. — »Kaj, ko bi se še drugod takole zmotili?« — je pripomnil eden izmed šoferjev.

● Po ureditvi prostorov v radovljiški graščini, ki jih je zasedal DOZ, so danes v le-teh naslednje občinske institucije: zavod Delavska univerza, občinski odbor Zveze borcev, ONZ z matičnim uradom in odsek za gozdarstvo.

● V prihodnjem tednu bo v festivalni dvorani razstava idejnih predlogov za urbanistično ureditev središča na Bledu.

● Pri »cajhnovem jezu« v Bodeščah tabori že druga izmena pripadnikov predvojaške vzgoje, predvsem delavsko-kmečke mladine. V obeh izmenah se bo zvrstilo okoli 200 pripadnikov predvojaške vzgoje iz radovljiške komune.

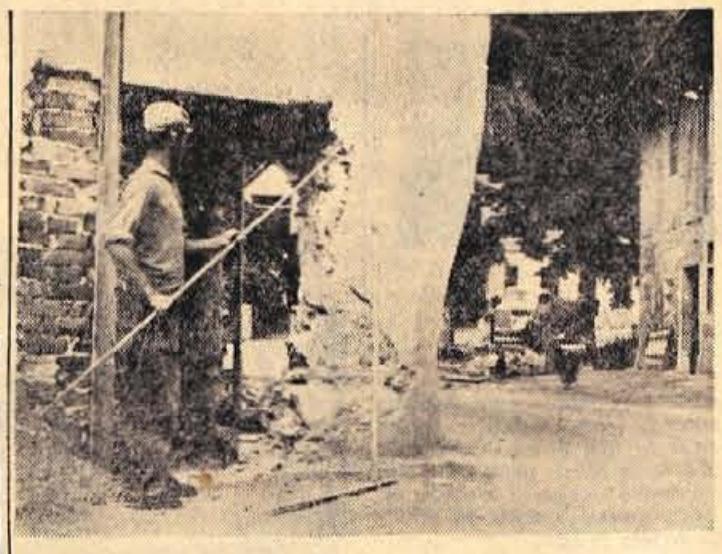

Tale ovinek na Češnjici v Selški dolini je zaradi slabe preglednosti oviral promet. Sedaj bodo cesto na tem delu razširili za dva metra, tako da bodo odrezali vogal kmetijske zadruge. (Foto: F. Perdan)

Jutrišnji praznik v loški občini

Osrednja prireditev ob dnevu vstaje slovenskega naroda v Škofji Loki bo danes zvečer, torej na predvečer praznika, v domu Svobode. Tu bo tradicionalna akademija s slavnostnim govorom in kulturnim programom, ki jo je pripravil občinski odbor ZB NOV. Na njej bodo nastopili recitatorji igravske skupine domačega prosvetnega društva in pevci iz Virmaš. Jutri ob 19. uri pa bo godba na pihala škofjeloške Svobode na Mestnem trgu izvajala promenadni koncert.

Občinska odbora SZDL in ZB NOV sta poslala vsem svojim krajevnim in terenskim organizacijam priporočilo, naj za dan vstaje pripravijo manjše proslave, uredijo grobišča in spomenike padlih borcev, medtem ko bodo sindikalne podružnice podjetij organizirale za svoje člane izlete v znane partizanske kraje. Mladina bo danes na okoliških hribih zakurila kresove, jutri pa bo medse sprejela nekdanje borce, ki bodo pripovedovali o bojih v času narodnoosvobodilne vojne.

Med posameznimi krajevnimi proslavami bo zlasti svečana v Zmincu, kjer bodo jutri prekopali posmrtne ostanke padlih borcev s Florjanskega hriba na pokopališče v Gabrk. Ob tej priložnosti bo govoril tudi član občinskega odbora ZB o tedanjih bitkah.

V Železnikih in Gorenji vasi bosta proslavi tudi danes zvečer. V Železnikih bodo organizirali akademijo s kulturnim programom, medtem ko bo mladina v Gorenji vasi izvedla klubski večer s partizansko tematiko.

Kaj je ugotovila komisija, v obrtnih, gostinskih in prometnih podjetjih?

Pot do racionalnejšega izkoriščanja proizvodnih zmogljivosti

TUDI V TEH PODJETJIH SO PONEKOD OSEBNI DOHODKI PRESEGLI REALNE EKONOMSKO UTEMELJENE MEJE

O ugotovitvah in rezultatih, ki jih je dobila komisija za izvajanje predpisov o delitvi čistega dohodka pri proučevanju podatkov iz zaključnih računov industrijskih, trgovskih, gradbenih in komunalnih podjetij, smo v našem listu že poročali. Tokrat pa lahko nekoliko konkretneje pogledamo, kaj je ugotovila omenjena komisija v obrtnih, gostinskih in prometnih gospodarskih organizacijah.

Za obrt v kranjski občini je značilno, da je zelo razdrobljena. Isto velja tudi za gostinstvo. V majhnih gospodarskih organizacijah posamezni faktorji proizvodnega procesa ne morejo biti smotrno izkoriščeni. To se kaže tudi pri razmeroma nizkih osebnih dohodkih; zlasti za tista delovna mesta, ki zahtevajo precejšnjo strokovnost. Zato komisija meni, da bi bilo smotrno, da bi se ta majhna podjetja reorganizirala. Tako bi namreč lahko dosegli racionalno izkoriščanje proizvodnih zmogljivosti. Zboljšali bi lahko tudi organizacijo dela, zmanjšali število vodilnih uslužbencev, ekonomska moč podjetij pa bi se povečala. Ta bi bila ustvarjena tudi osnova, da bi se osebni dohodki v obrtni dejavnosti vskladili z enakimi delovnimi mesti v industriji. Trditev o razdrobljenosti obrtne dejavnosti naj potrdijo podatki, da je v kranjski občini šest podjetij, ki imajo do deset zaposlenih, sedem podjetij od deset do petdeset, tri od petdeset do sto in dve podjetji z nad sto zaposlenimi. Mogoče ne bi bilo odveč razmišljati o tem, da bi ta podjetja reorganizirali tako, da bi vsa obrtna podjetja gradbene stroke priključili k enemu izmed gradbenih podjetij. Vsa proizvodna obrtna podjetja pa naj bi se spojila s sorodnimi podjetji v industriji. Za nadaljnja dela na reorganizaciji bi bilo potrebno izdelati posebne analize, ki bi točneje in konkretneje pokazale ekonomsko utemeljenost posameznih ukrepov.

Komisija je ugotovila, da je izmed 27 obrtnih, gostinskih in prometnih podjetij osem gospodarskih organizacij izplačalo preveč sredstev za osebne dohodke.

Steklarstvo Kranj je svoje visoke osebne dohodke utemeljevalo s povečano delovno storilnostjo. Komisija pa je menila, da ti osebni dohodki le niso samo zasluga povečane delovne storilnosti, zato je predlagala podjetju da naj poišče najprimernejšo pot, da bo letos preteklo leto preveč izplačane osbne dohodke nadoknadilo. Prav tako mora letos nadoknaditi preveč izplačane dohodke tudi Brivsko-frizerski salon Kranj. Analize so pokazale, da so preveč osebnih dohodkov izplačali tudi Obrtno podjetje Cerklje, Puškarna Kranj, Instalater Kranj, Elektrotehnično podjetje Kranj, Remont čevljarskih strojev Kranj in Agroservis Kranj. — P.

ČEPRAV LETOSNJE POLETJE GLEDE VREMENA NE ZASLUŽI POHVAL IN JE S TEM V ZVEZI TUDI ŠTEVILO PLATNENIH HISIC V NARAVI PRECEJ MANJŠE KOT PREJŠNJE LETO, JE VENDAR DOBA TABORENJA SEDAJ V ZENITU. NA PROSTORIH ZA TABORENJE HITRO RASTEJO PLATNENE HISE

Za sistematičnejše delo

Te dni je bil na Jesenicah posvet predstavnikov smučarskih klubov ter nekdanjih znanih tekmovavcev, ki ga je organizirala Zveza za telesno vzgojo pri ObLO Jesenice. Tu so govorili o veliki tradiciji smučarskega športa na področju jeseniške občine, hkrati so ugotovili, da so današnji uspehi smučarjev z jeseniškega konca precej manjši, kot so bili nekdaj. Na posvetovanju so bili mnenja, da bo treba nujno poiskati ustrezno rešitev za smotrnejše delo v posameznih klubih in društvih, v večji meri izkoriščati bogate izkušnje starejših tekmovavcev in najti ukrepe, ki bodo pripomogli k množičnemu smučarstvu na Gorenjskem.

V razpravi, ki je bila objektivna in samokritična, so sklenili, da bodo še tesneje sodelovali s šolami in začeli s sitematičnimi in stalnimi treningi vrhunskih tekmovavcev.

Jutri na Jesenicah tekme v skokih v vodo

V počastitev dneva vstaje je organiziral plavalni klub Jesenice tekme v skokih v vodo. Tekme bodo na jeseniškem kopališču jutri dopoldne in popoldne. Najboljši jugoslovanski skakavci se bodo pomerili za memorial Branka Ziherla. Letos je ta prireditev prva na kopališču in je zanjo veliko zanimanja. Dopoldanski skoki bodo ob 11. uri, popoldanski pa ob 16. uri.

Polde Ulaga

Razstava ob 22. juliju

Kranjska gora, 21. julija — Jutri dopoldne bodo tu v prostorih osnovne šole, v počastitev vstaje slovenskega naroda, otvorili razstavo pod naslovom »ZGORNJESAVSKI MOTIVI«. Razstavo prireja kranjskogorsko turistično društvo, na njej pa sodeluje E. W. Belač. Razstava bo odprta od 22. julija do 10. avgusta in si jo vsak dan lahko ogledate od 8. do 12. ure in od 15. do 18. ure.

M. Z.

Delovna akcija na Češnjici

Krajevna organizacija Socialistične zveze Češnjica v Selški dolini je v minulih dneh organizirala prostovoljno delovno akcijo za zgraditev primernejšega avtobusnega postajališča kot pa so ga imeli doslej. Delovna akcija, ki je trajala teden dni, je zelo uspela, saj je v njej sodelovalo 80 odstotkov vseh tamkajšnjih članov SZDL. Ker pa bodo to postajališče koristili tudi prebivavci okoliških vasi (Podlonka, Dražgoš, Rudnega), so tudi ti prispevali del sredstev za dograditev te postaje, ki bo nekakšno zidano izogibališče. — Prebivavci Češnjice dobro vedo, da škofjeloškemu avtobusnemu podjetju Transturist prevozi potnikov v Selško dolino pomenijo precejšen del dohodka, zato so tudi nanj naslovili prošnjo za pomoč pri izvajanju te res koristne akcije. — Z.

Varstvo otrok v ospredju

Že dlje se je stanovanjska skupnost center v Tržiču zavzemala za varstvo otrok tistih staršev, ki so zaposleni. Z dograditvijo novega stanovanjskega občinskega bloka pa so zadevo glede tega v omenjenem predelu Tržiča lahko rešili. Skupnost je dobila prostor, v katerem bo lahko v okrbi 30 otrok. Vrtec, če ga že lahko tako imenujemo, bo v sklopu tržiške vzgojno-varstvene ustanove. Doslej je bilo med starši za novo pridobitev že precejšnje zanimanje, interesenti pa glede tega še lahko dobe vse potrebne informacije v pisarni stanovanjske skupnosti center vsak ponedeljek in sredo od 9. do 12. ure ali pa v petek od 15. do 18. ure.

Na jeseniškem občinskem ljudskem odboru so

ukinili 15 delovnih mest

Na občinskem ljudskem odboru na Jesenicah so imeli doslej skupaj 148 delovnih mest, in sicer 113 rednih, 14 honorarnih in 21 pripravniških.

V zvezi s posvetovanjem predsednikov občinskih ljudskih odborov kranjskega okraja in zaradi proračunske štednje ter zaradi doslednega izvajanja zakona o organizaciji uprave ljudskih odborov, so tudi na jeseniškem občinskem ljudskem odboru zmanjšali število delovnih mest. To se je najprej zmanjšalo za 23, in sicer za 15 rednih, 2 honorarni in 6 pripravniških mest.

Pri jeseniškem občinskem ljudskem odboru so ustanovili zaradi boljšega stika z državljani samostojen zavod katastrski urad. Ta ima štiri delovna mesta, in sicer 3 so določili na novo, 1 mesto geometra pa so prenesli iz oddelka za gradbene in komunalne zadeve. Ukinjen je bil tudi center za izvenarmadno vzgojo na Jesenicah, zato so dve delovni mesti, snažilke in skladiščnika prenesli v pristojnost oddelka za narodno obrambo. V oddelku za notranje zadeve so ukinili dve delovni mesti, in sicer referenta za volilni imenik in evidentičarja pri referentu za promet, na novo so uvedli delovno mesto strojepiske. V oddelku za finance - odseku za proračun, so zaradi uvedbe dostavnega knjigovodstva za državno upravo in razširitve poslov, povečali število delovnih mest od 5 na 6. Torej na novo so uvedli delovni mesti knjigovodje in likvidatorja, ukinili pa so delovno mesto referenta za posojila in sklade.

Tako je sedaj v upravnih organih občinskega ljudskega odbora Jesenice 133 delovnih mest, in sicer 104 rednih, 14 honorarnih in 15 pripravniških. V celoti se je število delovnih mest zmanjšalo za 15. — M. Z.

Jeseniški brigadirji za dan vstaje

Brigadirji v jeseniški občini bodo letošnji 22. julij, dan vstaje slovenskega naroda, proslavili zelo slovesno. Organizirali bodo srečanje z mladimi graditelji kranjskega centralnega športnega stadiona. Brigadirji z Jesenic, Kranja in Kranjske gore se bodo na Jesenicah pomerili v najrazličnejših športnih panogah, zvečer pa bodo pripravili skupni kulturni program. — M. Z.

O novem zakonu o zdravstvenem zavarovanju

Jesenice, 20. julija — Včeraj je jeseniška delavska univerza organizirala posvetovanje s predavatelji, ki bodo imeli v teh dneh po vseh delovnih kolektivih v jeseniški občini predavanja o novem zakonu o zdravstvenem zavarovanju. Razen tega bodo predavatelji seznanili člane delovnih kolektivov o organizaciji te službe pri nas na Gorenjskem. Danes se bodo o tem pogovorili tudi na seji predsedstva občinskega sindikalnega sveta Jesenice. — M. Z.

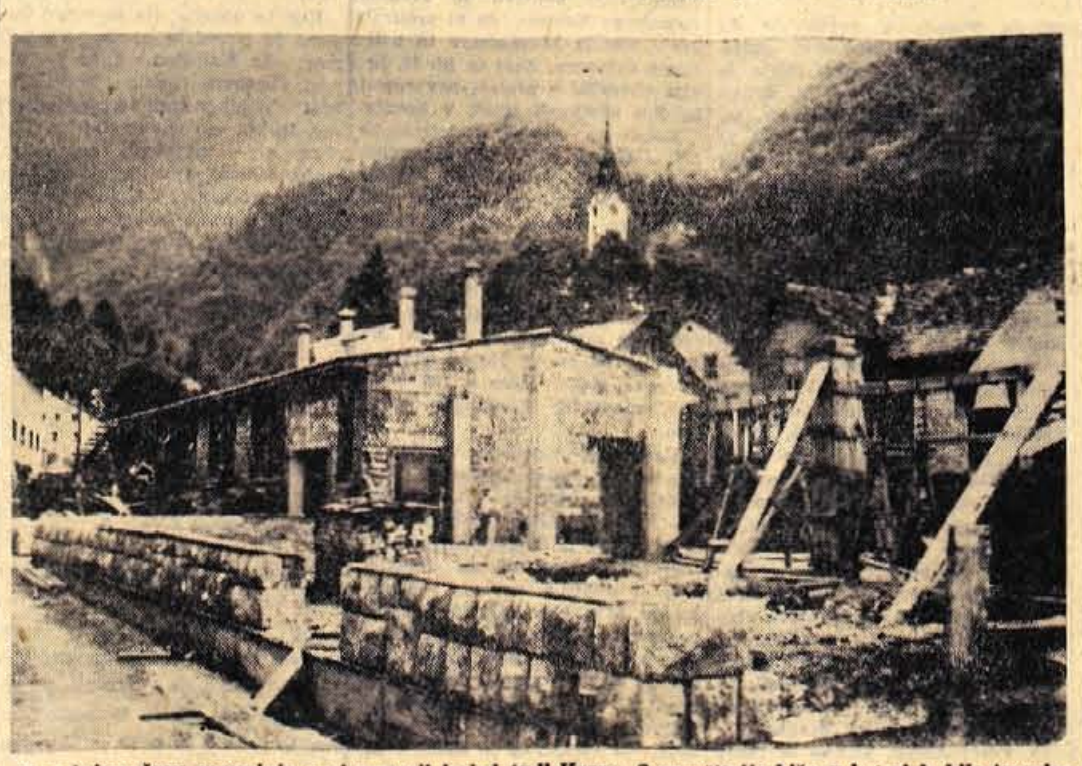

V zadnjem času spreminja svoj zunanji izgled tudi Kropa. S porušitvijo hiše, v kateri je bila trgovina, bo odpravljeno »ozko grlo«, hkrati pa se bo ponudil pogled na nove prostore podjetja »UKO«, v katerih bo ključavničarski obrat. Na sliki: K novemu poslopju bo »UKO« prizidal še en del, kjer bodo izložbe, v le-teh pa razstavljeni njihovi izdelki.

Prvič na meji

Nepopisno doživetje puljskih pionirjev

Med puljsko in tržiško občino obstaja dogovor o izmenjavi otrok za letovanje. Tako je te dni v Tržiču na desetdnevnem letovanju deset pionirjev iz Pule, ki so bili pretekli četrtek na izletu na vrhu ljubeljskega prelaza, na jugoslovansko-avstrijski meji, kjer so se prav v tistem času vrstili mimo carinikov avtomobil za avtomobilom z najrazličnejšimi oznakami držav.

Vožnja na Ljubelj je bila za puljske pionirje edinstvena v življenju. Ovinek za ovinkom, 34 stopinj strmine in močno brnenje avtobusnega motorja. Pionirji so prebledeli, brez besed in skoraj malce prestrašeni zapuščali avtobus. Po krajšem presledku so v en glas rekli: »Se malo, pa bi bilo čudno. Še sedaj se mi kar vrti.« Vendar dolgo le ni bilo treba čakati, da so se pionirji razživeli. Pogovori med njimi pa so bili prav zanimivi. Tonči Hočevar je rekel: **»Nikdar si nisem znal predstavljati, da je Jugoslavija tako velika. Ko sem jo v šoli primerjal na zemljevidu z nekaterimi drugimi deželami ,se mi je zdela tako majhna, zdaj pa sem se moral tako dolgo voziti, da sem prišel do meje.«**

Divna Čabrić je svojim tovarišicam takole pripovedovala: **»Prelepo. Nepozabna narava. In ta zrak!«**

Vprašal sem jo, če pogreša morje. **»Kje neki,«** mi je odgovorila. **»Lepšega, kot je tu, ne more biti, razen tega pa sem prvič videla v Tržiču plavalni bazen in se v njem tudi kopala.«**

Med vsemi je bila najbolj zgovorna Biserka Kern: **»Takaj ko sem prispela v Tržič, sem pisala mami, da sem srečno in zdrava pripotovala. Danes pa ji bom morala še enkrat pisati. Kaj, še ne vem? Vse je tako lepo.** — fl. F.

Sodelavcem Glasa

Sodelavce obveščamo, da bomo v prihodnje glede na odlok, ki je bil objavljen v Uradnem listu št. 23 — 6. junij 1962 — lahko nakazovali honorarje samo na žiro račune. Zato prosimo, da nam sporočite številko svojega žiro računa pri komunalni banki.

Tiste sodelavce pa, ki jim po uredbi ni potrebno odpreti žiro računa, prosimo, naj nam pošljejo izjave, da tega niso dolžni storiti.

UKRADENI OTROCI

Pred kratkim je izšla pri založbi »Borec« dokumentarna razprava Staneta Terčaka »Ukradeni otroci«. Knjiga izčrpno obravnava nasilna preseljevanja Gorenjcev in Štajarcev ter usodo naših otrok v tujini. Iz knjige smo ob Dnevu vstaje povzeli krajši odlomek:

Otrok Jože Pajer, visokošolec v Ljubljani, doma iz Hrušice 7 pri Jesenicah, je bil sam izseljen v otroška taborišča. Očeta so mu kot talca ustrelili Nemci dne 27. julija 1942, njegovo mater pa odgnali v taborišče smrti Auschwitz. Pripoveduje nam:

»Dva dni pred napadom Nemčije na Jugoslavijo je vdrla preko Karavank skupina petokolonašev v essesovskih uniformah. Njihova naloga je bila, preprečiti miniranje karavanškega predora. Graničarje so napadli ob 2. uri zjutraj, a so bili odbiti. Naši so jih tostran neje nekaj tudi ulovili. Pri tem se je posebno odlikoval Lojze Levstik, ki je s svojo skupino ujel 10 petokolonašev v popolni vojni opremi. Naši so naslednje jutro minirali predor. Dan za tem, bilo je 6. aprila 1941, pa sta se dopoldne ob deveti uri pripeljala na motorjih proti Hrušici dva nemška vojaka. Pri nas, kjer je bila gostilna, sta se ustavila. Eden izmed njiju je prislonil puško k motorju. Moj oče, ki je stal pred hišo, je vzel prislonjeno puško in jo začel ogledovati. Ko je drugi Nemec to videl, je takoj potegnil revolver, ga naperil na očeta in štel: »Eins, zwei...« Tedaj je nekdo zavpil nekaj po nemško in Nemec je povesil revolver. Mama in jaz sva ves odrevenela stala na verjetnem pragu in gledala prizor.

To so bili prvi usodni trenutki, ki so se mi desetletnemu dečku vsekali globoko v spomin. Čez kako uro po tem dogodku so prišle že nemške in nato še italijanske čete, ki so se valile v dolgih kolonah kar tri dni mimo naše hiše.

Prvi oddelki, ki so se ustavljali, so nas že skoraj pomirili. V naslednjih kolonah pa je bilo precej koroških Slovencev in ti so nam povedali, da se nimamo nadejati ničesar dobrega, ker prihajajo za njimi gestapovci.

Res, nista minila dva meseca, ko smo morali na Jesenice, kjer so nas preimenovali – dobili smo nemška imena in priimke. V tem času so se začele pri nas že prve sabotažne akcije in kmalu nato so padli prvi talci na Gorenjskem.

V tem času so se pri nas večkrat zbrali aktivisti, ker je bila gostilna za to primeren kraj. Med njimi so bili tudi taki, ki so bili »prezgovorni« pri zaslišavanjih v zaporih. Tako so policisti in gestapovci dne 10. julija 1942 zvečer pridrveli z avtomobili v Hrušico, obkolili nekatere hiše in le ta večer odpeljali glavne voditelje oziroma njihove družine. V tej noči so odpeljali Brančevo, Krivčevo, Gorjančevo in Ambrožičevo družino, a tudi mojega očeta in mamo. V hiši smo ostali le bratranec Maks, natakarica Kati in jaz...

Aretacije naših ljudi po Gorenjskem so se nadaljevale. Dne 17. julija 1942 ob 6. uri zjutraj so Nemci obkolili Hrušico in aretirali 29 družin, ki so štele okoli 139 ljudi, med temi je bilo 39 otrok. Zbirališče vseh aretirancev je bilo v naši gostilni. Vse moške, stare nad 17 let, in nekaj žena so takoj odpeljali v Begunje, nas ostale pa v Šentvid pri Ljubljani. Ta dan sem bil jaz zadnji aretiranec iz Hrušice. Dodelili so mi posebnega stražarja, da bi jim ne pobegnil. Kar doma v gostilni me je znani jeseniški gestapovec Druschke prišel zaslišavati. Od mene je zahteval, naj mu pokažem skrito zalogo hrane in pijače za partizane. Dejal mi je, da je mama naročila, naj mu skrivališče pokažem. Odgovoril sem mu, da za to skrivališče ne vem in naj pripelje mamo, da jim ta pokaže skrivališče. Za moj odgovor sem prejel dve krepki zaušnici. Nato je pričel zaslišavati našo natakarico Kati. Ker ni ničesar povedala, čeprav je vedela za to skrivališče, ji je med pretepanjem izbil dva zoba.

Ob slovesu mi je vsa krvava naročila, naj bom priden. Hleb kruha in nekaj salame sva si razdelila kot zadnjo popotnico, preden so naju odpeljali iz domače hiše. To je bilo tudi vse, kar sva lahko vzela s seboj.

Ko sem tako s kosom kruha v roki stal ob točilni mizi v gostilni ob stražniku, je prišel mimo naju neki nemški oficir in vprašal stražnika, kaj stoji tam. Dejal mu je, da me straži. Poklical je gestapovca Druschkeja in ta mu je dejal: »Razumé se, tudi mali bandit pojde z nami.«

Bil sem sam. Maksa in Kati so med tem časom že odpeljali v Begunje. Pojavil sem se na vratih salona, kjer so bile ostale družine, namenjene v Šentvid. Več družin me je povabilo, naj se jim pridružim. Pristopil sem h Kavalarjevim, katere sem najbolje poznal. Po dolgem čakanju so nas odpeljali v Šentvid v bivše škofove zavode, kjer je sedaj kasarna Borisa Kidriča. Tja smo dospeli okoli 14. ure popoldne. Ta dan so Nemci vozili aretirance z vse Gorenjske, predvsem matere z otroki. Nekaj ljudi med njimi je bilo celo ranjenih. Neka mati iz Moravč je bila ranjena skozi vrat. Nemci ji niso nudili niti bolniške nege. Ljudje iz Moravč so prinesli male otroke kar v koših.

Pretresljiv je bil za nas upornike 27. julij 1942. Ta dan so na Hrušici ustrelili 46 talcev, med njimi tudi mojega očeta in bratranca Maksa. Kaj se je zgodilo z mamo, nisem vedel. Ta negotovost me je najbolj pekla. Kasneje so jo iz Begunj odpeljali v taborišče Auschwitz. Natakarico Kati so izselili v Bamberg pri Nürenbergu, kjer je ob velikih bombnih napadih izginila za njo vsaka sled.

Dne 19. septembra 1942 je odšel naš transport. Dve uri pred odhodom so prignali iz Begunj preostale žive moške, ki niso padli kot talci, da jih priključijo našemu transportu. Na železniški postaji v Šentvidu smo ostali več ur, dokler niso vseh porazdelili. Ves ta čas so nam ljudje iz Šentvida nosili hrano v velikih jerbasih. Vsi smo se jim s solznimi očmi zahvaljevali.

Naš transport je odšel iz Šentvida šele ob 21. uri zvečer preko Jesenic-Münchena v Starenberg. V tem taborišču je skrbela zame družina Dolžan. Bili so mi drugi starši. Med njimi sem se počutil dobro, tudi lačen nisem bil. Vse to pa ni trajalo dolgo. Po nekako dveh mesecih je prišlo povelje, da je treba otroke brez staršev poslati v posebna otroška taborišča. V taborišču Starenbergu sva bila samo dva taka otroka – France Ambrožič in jaz. Mislim, da je bilo to konec novembra, ko so naju odpeljali iz taborišča Starenberg v neko taborišče, katerega ime sem pozabil. Tam sva bila kakih dvajset dni. Spominjam se samo tega, da so bile tudi tam družine z otroki. Tudi te slovenske družine so za naju lepo skrbele. Dne 8. decembra 1942 sva morala z Ambrožičem povezati svoje cule, da so naju poslali v deško taborišče Seligenporten pri Ambergu. Tu je živelo okoli 110 fantov, starih 6 do 18 let, in pa okoli 20 malih otročičkov, starih do 6 let. V tem taborišču so bili sami Štajerci, razen naju dveh. Vsi so naju lepo sprejeli, vendar so se nama večkrat hudomušno smejali. Šele kasneje sva izvedela, kaj je bilo temu vzrok. Govorila sva čisto gorenjsko narečje in to jih je motilo. Postali smo dobri prijatelji, saj smo vsi doživeli enako usodo. Naši najdražji so bili ustreljeni kot talci, umirali so v kazenskih taboriščih ali pa so bili v partizanih. Skoraj ni bilo tedna, da bi kdo izmed nas ne zajokal ob sporočilu iz taborišča, da mu je umrla mati ali oče. V naših srcih so z vsakim dnem naraščale težke, moreče slutnje, z njimi pa tudi odpor...

Za male otročičke so pod nadzorstvom skrbela naša dekleta v starosti 16 do 18 let. Nekatera so bila najbrž tudi starejša. Kakor hitro je kdo teh otrok dopolnil šesto leto starosti, so nam ga priključili. Z nami je moral vežbati in hoditi na delo h kmetom po več kilometrov daleč. Tamošnjim kmetom smo morali opravljati vsa težaška dela na polju in doma. Ti so nas odbirali ob nedeljah po maši. Taboriški vodja Seeberger nas je postrojil pred cerkvijo ali na drugem primernem mestu. Kmetje so prišli kakor na semenj. Izbrali so najmočnejše. Nekateri naši tovariši so naleteli na dobre kmete, pri takih je bilo dovolj dela in tudi dovolj hrane. Nekaj pa je bilo slabih, ki so nam hrano pritrgovali, kolikor so mogli. Najtežavnejše delo je bilo v jeseni, ko smo pobirali krompir na dolgih njivah. Vsakemu je bila točno določena dolžina njive. Traktor je hitel orati krompir iz zemlje, mi pa smo ga pobirali od zgodnjega jutra do poznega večera. Pomagali smo drug drugemu, da smo vsi hkrati končali z delom. Tudi žito smo mlatili in opravljali vsa druga dela. Tako smo si zaslužili z delom ozimnico – krompir in kolerabo. To je bila glavna hrana po vseh naših taboriščih...«

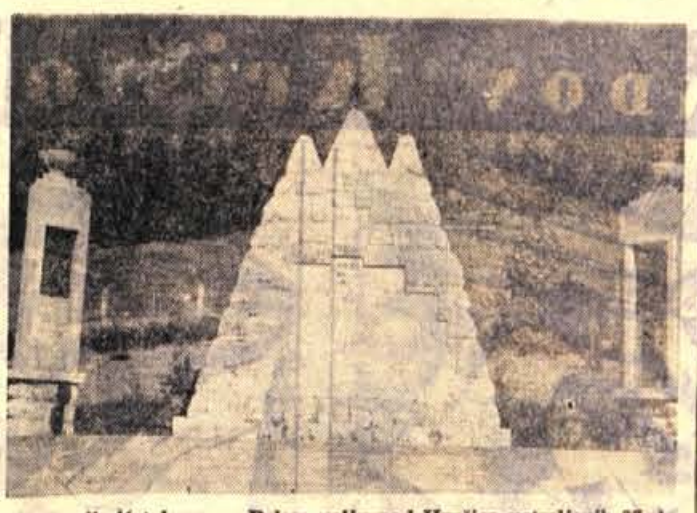

Spomenik 46 talcem na Belem polju nad Hrušico ustreljenih 27. julija 1942. V ta spomin slavijo na Hrušici krajevni praznik

POMENEK OB DNEVU VSTAJE

Skrb za borce ni zapostavljena

Našli smo ga na njegovem domu, na Bledu. Njegovo ime: IVAN ZUPAN-NESTOR. Njegova funkcija: predsednik občinskega odbora Zveze borcev Radovljica. Zaprosili smo ga za razgovor ob DNEVU VSTAJE, toda zapletli smo se v razgovor, ki ga ne moremo imenovati intervju. Pripovedoval nam je o delu, problemih in uspehih organizacije ZB v radovljiški komuni, ki ji predseduje že deveto leto. Zdaj pa zdaj so mu misli ušle v čas pred enaindvajsetimi leti.

»Žal, vam ne bom mogel postreči s številkami,« – se je v začetku opravičeval – »zakaj te dni sem na dopustu...«

»Lani je stekla akcija za pridobitev kvalifikacije. Za razliko od prejšnjih, ko se je priporočalo ESS, je le-ta temeljila na strokovnem izobraževanju. Uspeh ni izostal. Večina naših članov je zaposlena v jeseniški Železarni, kjer so organizirali tovrstne tečaje. V naši komuni so se tega lotili le v »Verigi«, medtem ko je za borce, zaposlene v drugih gospodarskih organizacijah, izvedla tak tečaj delavska univerza v Radovljici. Pri tem naj pripomnim, da je ta akcija zajela nad 50 borcev. Tu gre za starejše borce, predvsem ženske.«

Nato je govoril o šolanju otrok padlih borcev. Le-ti so večinoma vsi na visokih šolah. »Problemov v zvezi s šolanjem otrok ni. So pa problemi pri zaposlovanju. Zakaj, za razliko od ostalih štipendistov, naši niso vezani. Večkrat je bila potrebna intervencija pri posameznih gospodarskih organizacijah in doslej smo naleteli le vedno na razumevanje.«

In skrb za spomenike?

»Ti manjši spomenike in spominska obeležja skrbijo predvsem šole. Sicer pa jih urejuje Komunalna uprava, tako pokopališče padlih na Bledu, v Gorjah, Ribnem, v Begunjah, Dragi ... skratka vse na svojem območju.«

Pri tem se je spomnil: »Po direktivi padlega narodnega heroja JAKA BERNARDA, ki je bil pravzaprav organizator vstaje v našem okolišu, sva imela v »znakupu« rajon Ribno s Torkarjevim Mihom. Gre za napisne akcije. Za barve ni bilo posebno težko, zakaj bil sem soboslikar. Bilo mi je 21. let. Neke noči sva »prilepila« lepak z napisom »Smrt izdajavcu na hišo župana v Ribnem, ki je prvi ponudil roko okupatorju. Leta je pobegnil po partizanski akciji spomladi 1942. leta. – Ko so Nemci ustrelili 1942. leta na Lancovem 10 talcev zaradi partizanskega napada na žago, sem ponoči na svežo gomilo prinesel venec, na katerega je bil pritrjen grozilni napis okupatorju, med drugim je na njem pisalo »Pozor mina«, tako da se ga niso upali takoj odstraniti. No, potem so začelo delati partizanske tehnike in začeli smo s trosilnimi akcijami.

IVAN ZUPAN-NESTOR

Danes, ko praznuje Bled svoj praznik, se mi kar za malo zdi, da visi tako malo zastav...«

In še je govoril. Med drugim tudi to, da bi morali aktivi Ljudske mladine bolj sodelovati z zvezo borcev.

Stane Škrabar

Razstava o življenju angleške družine

Med privlačnosti letošnjega XII. Gorenjskega sejma lahko prištevamo tudi razstavo mesta Oldham iz Anglije, s katerim ima Kranj že nekaj let prijateljske stike. – Podobno razstavo je mesto Kranj priredilo letos spomladi v Oldhamu.

Osnovna značilnost razstave, ki si jo bomo lahko ogledali na 250 kvadratnih metrih razstavnega prostora Gorenjskega sejma, je prikaz življenja angleške družine. Številne fotografije, najrazličnejši grafikoni in makete bodo seznanile obiskovavce sejma in omenjene razstave o delu očeta in matere v tovarni, otroka pa v šoli oziroma v vrtcu. Poseben del razstave bo posvečen temi, kako angleški delavec preživi prosti čas. Tu bomo videli, da se otroci in starejši v prostem času ukvarjajo z najrazličnejšimi športnimi igrami, nekateri obiskujejo krožke, bodisi glasbene in podobno. Razstava bo odprta od 3. do 13. avgusta. Otvoril jo bo predsednik občine Oldham g. John Shyne, od gostov iz Oldhama bodo otvoritvi razstave prisostvovali še tajnik občine Oldham g. Edward Heines in direktor ljudskih knjižnic, umetnostne galerije in muzejev mesta Oldhama Mr. Carter. Vsi trije bodo nekaj dni gostje kranjske občine.

Na upravi Gorenjskega sejma smo še zvedeli, da bo vsak večer zabaval goste na sejmu kranjski jazz ansambel s pevcema Petrom Ambrožem iz Kranja in Jožico Sprajcar iz Maribora. Razen tega bodo letos na sejmu v okviru zabavnega programa nastopali tudi najboljši slovenski pevci popevk. Med njimi so: Janko Struc iz Raven na Koroškem, Ervina Šiolci in Damjan Katalinič iz Maribora, Kocet Juraj iz Kopra, Ela Gabrič in Slavica Fekonja iz Kočevske reke, Nuška Goričan iz Tržiča, Gregor Solar iz Krope, Jože Golmajer iz Križev in Jože Žagar iz Ljubljane. – M. Z.

V počastitev dneva vstaje in krajevnega praznika na Bledu

Likovna komisija občinskega sveta svobod in prosvetnih društev Radovljica prireja v počastitev dneva vstaje in krajevnega praznika na Bledu drugo umetniško razstavo. Odprli jo bodo v soboto ob 18. uri v preddverju festivalne dvorane. Odprta bo do 4. avgusta. Razstavljala bosta kipar PETER ČERNE in slikar ANDREJ JEMC.

Na Bledu bodo poleti in jeseni umetniške razstave. Likovna komisija sveta svobod je s sodelovanjem vodstva Jakopičevega paviljona iz Ljubljane sestavila celotni spored nadaljnjih razstav.

V prvi razstavi sta se predstavila s svojimi umetniškimi deli kipar BOGDAN MEŠKO in slikar ALADAR ZAHARIAS. V jeseni bosta razstavljala domača slikarja MELITA VOVK in JANEZ RAVNIK.

Jože Bohinc

Grigorij BAKLANOV

Seženj zemlje

6

Roman objavljamo s privolitvijo založbe Obzorja Maribor, ki ga bo izdala v knjigi.

Mimo priteče skokoma pešak in pridržuje z roko odlikovanja na prsih. Najbrž je kurir Nikolskega. In ko skočim v izkop opazovalnice, obeša na palico, pritrjeno na steno, mokre krpe: robce in brisače. Veselo se mi zasmeje, pokaže krepke zobe in si prizadeva pokazati svojo naklonjenost.

»So streljali na vas, tovariš poročnik?«

Ves čas streljanja ko sem ležal in upal, da me ne bodo zadeli v glavo, je čepel v bombnem lijaku, pral perilo in poslušal, komu velja pokanje. Nihče ni odgovoril s streljanjem. Poraja se nepremagljiva želja, da bi s konico škornja prevrnil palico s krpami.

Menda se tega zave. Njegov nasmeh izda občutek krivde, v zadregi stoji pred menoj in poskuša s hrbtom skriti krpe.

»Kje je poročnik?«

»Poročnik je bolan. Leži v bunkerju.«

Nikolskij leži na zemlji, čez glavo pokrit s plaščem. Drhti, da je videti skozi plašč. Dolgo ga drezam v rame, slednjič sede in odgrne plašč z glave. Zenice ga zapečejo, požmrkuje navzlic mraku v stranišču, prekritim s tramovjem. Obraz in vrat mu žarita v vročici, roke so ledene, nohti modrikasti.

»Nikolskij,« pravim, zrem v vročično se lesketajoče, kalne oči in ga rahlo potresem, ker ne vem, če me sploh sliši.

»Nikar ne kadi,« me poprosi in odpiha z dlanjo dim od obraza, »slabo mi je, če ga voham.« Drhteč si ogrne ramena s plaščem ter zapne ovratnik. Pri njem je kakor v grobu.

V obraz je rumen, ustnice so mu od vročine razpokale do krvi, zenice kot zalite s smolo. Malarija.

»Saša!« Potegnem ga k sebi in čutim v obrazu njegovo žarečo, ostro sapo. »Odkril sem strojnico! Slišiš? Oba strelca je videti. Če ju ne obdelamo – nam uideta – svinji!«

Vidim, da me le s težavo razume. Nagrbanči čelo, ker ga boli, če mora odpreti oči.

»Z očmi je nekaj narobe,« potoži, »tvoj obraz je včasih velikanski, potem pa spet izgine. Ne morem ga ujeti.«

»Streljal bom.«

»Naš cilj je številka dve, tovariš poročnik. Malce proti desni,« me podpre kurir, ki se zaveda svoje krivde.

»Naglo, zveži me z baterijskim poveljnikom!« ukažem telefonistu.

V opazovalnici nastane nemir. Stopam po jarku z izbočenimi rameni, kdorkoli mi pride nasproti, se spoštljivo stisne k steni in napravi prostor: kakorkoli že – topničarji radi streljajo. Najbrž zato, ker moramo vselej varčevati s strelivom. Nič ni hujšega, kot če moraš čepeti v jarku in prisluškovati: predaleč? Preblizu? In tale je namenjen prav tebi! Sam pa se moraš stiskati k steni in najraje bi tulil, ker ne moreš streljati...

Sedem k dvokrakemu daljnogledu ter prislonim oči k steklu: tamle sta obadva s svojima čeladama, kakor ptička v gnezdu. Obide me občutek usmiljenja, nikar pomišljati! Opazim, da tiho izdajam povelja kot bi me oni na drugi strani utegnili slišati.

»Cilj številka dve!« glasno, urno in veselo ponavlja telefonist. »Malce v desno, ničla-dvanajst!«

Nad nami se osipljejo zemlja. Dva opazovavca z daljnogledi ležeta navzgor, ležeta v koruzi na trebuh in čakata na ogenj. Obotavljam se: močan veter piha in nosi dim naravnost semkaj, zaradi tega moram naglo zadeti in udariti, še preden bosta dojela, kaj se dogaja. Prvi strel mora biti prekratek. Ukažem:

»Rušilno!«

Onkraj strojnice je vdrtina, ploskega zadetka ne bo videti, rušilna granata pa bo vrgla v zrak steber blata. Telefonist začudeno ponovi: »Rušilno.«

Vajen je, da streljajo z rušilnimi le na bunkerje, tukaj pa gre le za strelsko luknjo.

Nenadoma se oglasi strojnica – v temni senci jablane razločno vidim pobliske. Nad glavo zaslišim vpitje.

»Ogenj!«

Rafal zamre, čeladi izgineta v luknji. Za njima se vzpenjajo kosmičasti, umazani oblaki po eksploziji.

Zgoraj spet vpijejo:

»Levo, lezi vendar proti levi!«

Komu neki vpijejo?

»Ogenj!«

Luknja je zavita v dim. Razkadi se in čeladi se previdno dvigneta. Zdaj zagledam tudi fanta, ki se plazi prek polja. Na eno nogo si je privezal kabel, na drugo telefon. Vasin! Semkaj leze. Njega so klicali. Zarjovem:

»Lezi, lezi, umazanec!«

Mar je slišal! Otrpne. Z obema rokama si potegne čepico prek ušes. Spet leže. In koj: ta-ta-ta-ta.

»Ogenj!«

Veter mogočno prinaša odmev streln. Čez trenutek se znova oglasi strojnica. Zagrize se v Vasina. Živega ga ne izpustijo. Ne morem ga več gledati, ne vzdržim. Zgoraj so onemeli. Mar je mrtev? Tišina je grozotna.

»Baterija, štirje streli skupinsko!«

Tresk! Vrel dim nad strelsko luknjo in v sredi bliski. Še tukaj se vse strese. S sten se osipljejo slapovi peska. Nenadoma je vse tiho. Tišina leže na ušesa. Ko veter razžene dim, zagledam razklano jablano, škorenj, ki ga je žagnalo iz luknje, zmanjkalo pa je strojnice. Luknja je skorajda nedotaknjena. Zdaj ni več v senci, temveč pod pripekajočim soncem. Z deblom je zmanjkalo tudi sence. Dim se počasi razblinja.

Zgoraj, nekje nad glavo, zaslišim rjovenje kot na športnem igrišču in v luknjo se privali Vasin s kablom in telefonom. Že ga ima v roki. Umazan, prašen, brez sapo – vendar živ! Prekleti vrag! Se danes mi zaradi tega drhte kolena. Vasin takoj priključi telefon:

»Psovali so! Noge bi si moral polomiti, da bi vas našel...«

Sedim na zaboju za strelivo pri daljnogledu in ga ogledujem: njegov vrat, rdeč, svetel od znoja in porasel s temnimi lasmi, obla ramena, mišice pod tesno vojaško bluzo, ušesa, težka od utripajoče krvi, mu štrlijo navzven kakor pri dečkih. Zdrav, mlad, ognjevit, poln življenja. In zdaj bi ga utegnila zadeti krogla, ena sama krogla... Pravzaprav bi se morali sčasoma že vsega privaditi. Toda človek lahko še toliko premišljuje, tega se ne more niti privaditi niti ne more razumeti.

Jack LONDON Krištof Dimač

Priredil: Stanko ŠIMENC
Riše: Janez GRUDEN

112. Kriš in Cok sta odšla v kočo dveh onemoglih bolnikov. V skodelici sta zmečkala tisočdolarski krompir z olupki vred. Dobila sta gosto tekočino, ki sta jo po kapljicah spuščala v usta. Vtirala sta zdravilno tekočino v otekle dlesni, v katerih so se majali zobje.

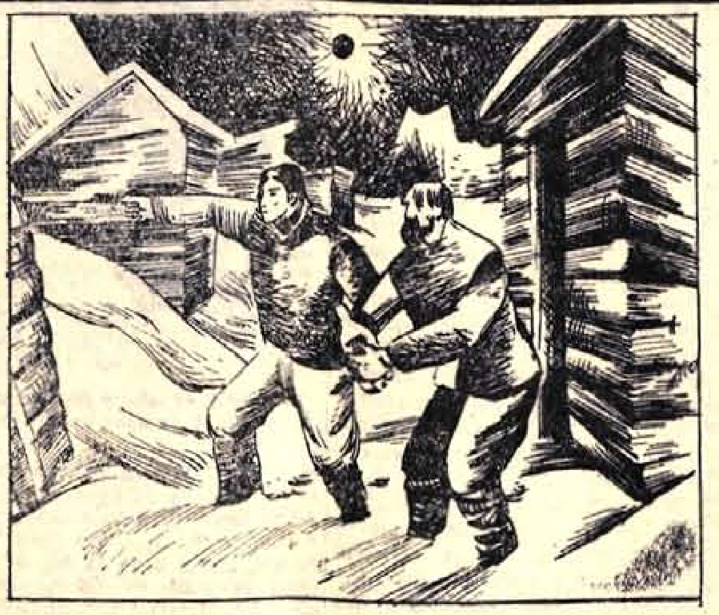

113. Wentworth je zatrjeval, Krišu, da mu je dal zadnji krompir. »Prodal sem ga zato, da bom spomladi plačal vožnjo domov.« Kriš mu ni verjel. Ko je nekoč odšel stari lisjak po vodo, je premetal vso kočo, a brez uspeha.« Jo že imam!« je planil zvečer Kriš pokonci. »Cok daj petrolej!«

114. Neslišno sta polila s petrolejem vrata in zažgala. Umaknila sta se v temo in opazovala. Pojavil se je Wentworth. Nekaj časa je divje zrl v plamen, potem pa je izginil v gorečo kočo. Preteklo je minuta. Spet se je prikazal. Stopal je globoko sklonjen, kajti na hrbtu mu je čepela težka vreča.

mali oglasi • mali oglasi

prodam

Prodam Vespo 125 ccm v voznem stanju. Cena nizka. Koželj, Šmarca pri Duplici, Kamnik 2743

Prodam stanovanjsko hišo v Tržiču, eno stanovanje takoj vseljivo. Informacije pri Zupan, Podljubelj 41 2888

Prodam takoj dobro ohranjeno **Primo** 175 ccm, zaradi odhoda k vojakom. Sp. Duplje 26 2892

Prodam radio za Fiat. Naslov v oglasnem oddelku 2895

Prodam nove sode. Viktor Homan, sodar, Ljubljanska 19, Kranj 2896

Prodam večje število **malih pujskov**, starih po 6 tednov. Zemlja, Žirovnica 2905

Dobavim naravne bruse od 30 do 180 cm. Karel Roje, Dobovec, Rogatec 2925

Ugodno prodam rabljen vzidljiv **štedilnik in kuhinjsko kredenco.** Lovro Marinšek, Pivka 17, Naklo 2926

Prodam motorno kolo »Pretis« 150 ccm, zaradi vojaščine. Naklo 47 2927

Prodam zelo dobro ohranjeno **prikolico** znamke »Steib« L. S. 200, Otoče 9 2928

Prodam kravo, ki bo avgusta teletila. Franc Eržen, Sp. Besnica 20 2929

Prodam moped Colibri. Kokrica 100 2930

Prodam 8 tesanih **stropnikov** 18 × 20 × 830 cm ali zamenjam za plohe. Poizve se Preddvor 16 2931

Prodam rabljen **pisalni stroj** znamke Undervood in **strojček za pobiranje zank.** Gospodinjski biro, Koroška 16 2932

Ugodno **prodam napravo za hišni vodovod.** Godešič 80 A 2933

Prodam kravo, dobro mlekarico, 4 mesece brejo. Olševek 52 2934

Prodam trodelno okno 111 × 141. Podreča 64 2935

Prodam sobo s podstrešjem. Naslov v oglasnem oddelku 2936

Prodam ročne grablje na kolesih, Zg. Brniki 51 2937

Prodam telico s teletom ali brez. Zg. Bela 7, Preddvor 2938

Prodam otroški športni voziček in moško kolo. Šenčur 152 2939

Prodam italijanski otroški športni voziček. Partizanska 21, Kranj 2940

Prodam kravo, težko 500 kg, ki bo čez 1 mesec tretjič teletila. Vajena je tudi **vožnje.** Podreča 11, Smlednik 2941

Prodam brezhibno vprežno kosilnico z žetveno napravo. Rebernik, Visoko 37 2942

Prodam 3000 kom. **zidne opeke,** Kocjanova 14, Kalvarija 2943

Prodam 2 posteljni mreži — 182 × 82. Žbogar, Kidričeva 11, Kranj 2944

Prodam konja ali zamenjam za vprežnega vola. Peter Sitar, Križe 2945

Prodam klavirsko harmoniko z 72 basi in 5 registri. **Naslov** v oglasnem oddelku 2946

Prodam desni vzidljiv štedilnik. Stirnova 9, Kranj — pri Avioprometu 2947

Prodam brejo kravo bohinjko, **brejo telico, nahrbtno škropilnico in 2 rabljena brzoparilnika.** Kokrica 37, Kranj 2948

Prodam rdečo semensko deteljo. Sp. Brniki 25, Cerklje 2949

Ugodno prodam štedilnik Tobi, vrtljivo **pomivalno mizo, moško in žensko kolo in sadni mlin.** Naslov v oglasnem oddelku 2950

Prodam hišo na Kokrškem bregu 1, Kranj. Za informacije dobite naslov v oglasnem oddelku 2972

Novejšo hišo ob glavni cesti **prodam.** Visoko 3 2973

Novo enodružinsko vseljivo komfortno **hišo** z vrtom **prodam.** Ponudbe oddati v oglasni oddelek pod »Gotovina 47« 2974

Prodam kuhinjsko opravo, nekaj kosov dragega pohištva in modroce. Potušek, Cesta JLA 7, Kranj 2975

Prodam 35 kg **težkega prašiča.** Olševek 53, Preddvor 2976

Prodam dobro ohranjeno **kuhinjsko omaro.** Naslov v oglasnem oddelku 2977

Dve izložbeni roleti 108 × 170 centimetrov **in vrata** 80 × 230 cm s pripadajočimi zasteklenimi izložbenimi okvirji poceni **prodam.** — Naslov v oglasnem oddelku 2978

Prodam kuhinjsko opravo: omaro, mizo, 2 stola, zaboj za premog. Ogled v torkih od 14. do 16. ure na Cesti Staneta Žagarja, št. 16, Kranj 2979

Prodam vrtalni stroj Dupleks 380 V, 350—700 obratov, vrta do 15 mm ter 200 kg betonskega železa 8 in 10 mm. Janko Šetina, Zbilje 23, Smlednik 2980

Prodam motorno kolo DKV 350 ccm. Trboje 9 2981

Poceni prodam 1000 kosov **rabljene strešne opeke** v dobrem stanju, štedilnik na drva »Goran« in dobro ohranjeno lončeno peč. — Nosan, Suha 24, Šk. Loka 2982

Prodam mlado kravo. Bašelj 18, Preddvor 2983

Prodam elektromotor 220 V, 0,5 KM. Naslov v oglasnem oddelku 2984

Prodam 7 mesecev brejo telico. Sp. Brniki 10 2985

Poceni prodam rabljeno samsko sobno opremo in otroško posteljico. Petek, Križnarjeva pot 4, Kranj (Vrtnarija Stražišče) 2986

Prodam moped Colibri. Prevoženo 2000 km. Zlato polje 15, Kranj 2987

Prodam več kosov raznega **pohištva.** Dolenc, Stritarjeva 8, Kranj (za okrajem) 2988

kupim

Kupim nov ali malo rabljen **Fiat 600 D. Naslov v oglasnem oddelku** 2906

Kupim 600 kg **detelje ali sena.** Ivo Gašperlin, C. na Klanc 18, Kranj 2908

Zazidljivo parcelo v Križah ali Kranju **kupim.** Gotovina. Danilo Gradišar, Križe, telefon 217 ali Ljubljana, Trubarjeva 26 — Tanin, telefon 21-869 2909

Manjšo, tudi starejšo hišo ali stanovanje kupim. Podhom 26 2951

Kupim rabljeno peč za kopalnico. Vidmar, Smledniška 39, Kranj 2952

Kupim dobro ohranjeno **kad ali sod za namakanje.** Okroglo 4, Križaj 2953

Kupim stroj za Victorio 125 ccm Luznarjeva 20 A, Kranj 2954

Kupim 1000 kg sena. Pošljite ponudbe s ceno. Naslov v oglasnem oddelku 2955

Kupim 2 prašiča, težka 40 do 50 kg. Zg. Senica 4, Medvode 2956

ostalo

Izdelamo vam moderček po meri. Najnovejši kroji tudi za kopalke. Titov trg 24, Kranj 2957

Sprejmem vajenca za pleskarstvo in soboslikarstvo. Naslov v oglasnem oddelku 2911

Gospodinjsko pomočnico sprejme gostilna Benedik, Stražišče 2915

Delavcu, ki bi po službi pomagal v kmetijstvu, **nudim hrano in stanovanje.** Kokrica 37 2957

Sprejmemo šivilje za delo na domu. Gospodinjski biro, Koroška 16, Kranj

Starejša zakonca brez otrok zamenjata enosobno stanovanje s pritiklinami za enako ali enoinpolsobo s pritiklinami v Kranju. Jelenčeva 27, Primskovo

Novo garažo dam v najem na Smledniški cesti. Flegar, Prešernovo 55

Mirna zakonca iščeta dvosobno stanovanje s pritiklinami v centru Kranja ali bližnji okolici. Nudim 100.000 din nagrade. — Naslov v oglasnem oddelku

Šolski odbor »Stane Žagar« Kranj **razpisuje** naslednje prosto uslužbensko delovno **mesto: profesorja ali predmetnega učitelja** za likovni pouk. Rok razpisa do popolnitve delovnega mesta

Brivsko frizersko vajenko sprejmem takoj. Stanko Kunstelj, Prešernova 4, Kranj

Aktiv LMS Primskovo organizira v soboto 21. t. m. ob 20. uri v Zadružnem domu mladinski ples. Igral bo ansambel »6 mladih«. — Vabljeni!

Za delo na kmetiji nudim hrano in stanovanje. Naslov v oglasnem oddelku 2964

Dekle v prosvetni službi **išče prazno ali opremljeno sobo** v Kranju. Plača eno leto vnaprej. Ponudbe oddati v oglasni oddelek

Starejšega, predvsem **inteligenta,** tudi invalida, **želim spoznati.** Ponudbe poslati v oglasni oddelek pod »Ljubiteljica narave«

Iščem kravo za rejo. Naslov v oglasnem oddelku 2966

Pomagam za popravne izpite v vseh predmetih za vse razrede gimnazije. Naslov v oglasnem oddelku 2967

Oddam opremljeno sobo — garsoniero moškemu za eno leto. Plačilo vnaprej — lahko tudi s čekom. Naslov v oglas. odd. 2968

Sobo in kuhinjo išče inženir za čas 1 do 2 let. Ing. Rajko Kosel, upravno poslopje »Gradis«, Sejmišče, Kranj 2970

Od Zapog do Kranja sem 18. julija **izgubil zaganjač** od motorja. Poštenega najditelja prosim, naj ga proti nagradi odda vratarju Iskre 2971

objave

Krajevni odbor **ZB NOV** in **ZVVI Besnica razvijata** v nedeljo, **dne 22. 7. 1962 ob 10. uri pred Zadružnim domom prapor organizacije Zveze borcev. K razvitju vabita vse preživele borce tega področja,** vse sosednje **organizacije in ostalo občinstvo.**

VABI ODBOR

„Instalater" Kranj

čestita vsem poslovnim prijateljem za 22. julij dan vstaje slovenskega ljudstva

Priporočamo svoje usluge, ki so kvalitetne in hitre!

OBVESTILO

PREPOVED PRISLANJANJA KOLES V KRANJU

Oddelek za notranje zadeve ObLO Kranj obvešča kolesarje, da je v torek, dne 17. 7. 1962 stopil v veljavo odlok o ureditvi prometa na območju mesta Kranj.

S tem odlokom je med drugim prepovedano prislanjanje koles ob robnike pločnikov in naslanjanje ob zgradbe in druge objekte na naslednjih ulicah in trgih: **Koroška cesta, Trg Revolucije, Majstrov trg, Prešernova ulica, Tavčarjeva ulica, Titov trg, Poštna ulica, Reginčeva ulica, Jenkova ulica in Cankarjeva ulica.**

Za shrambo koles so urejene kolesarnice v Mladinski ulici pri Komunalnem servisu, Na skali pri Domu JLA, na levem bregu Kokre pri novem mostu in v Tomšičevi ulici vrh Mohorjevega klanca.

Kolesarnica v Mladinski ulici pri Komunalnem servisu posluje tudi ponoči.

V kolesarnicah so kolesa pod nadzorstvom čuvaja.

Dosledno izvajanje določb navedenega odloka terja varnost prometa in kulturnoprometni odnos do sodržavljanov v cestnem mestnem prometu.

Iz pisarne oddelka za notranje zadeve ObLO Kranj

Po sklepu UO podjetja **»Inštalater«, Kranj razpisuje komisija za sklepanje delovnih razmerij mesto**

strojnega tehnika ali mojstra

za vodstvo kleparskega obrata za prezračevalne, toplozračne, klimatične naprave in stavbno kleparstvo. Pogoj: zaželjena praksa vsaj 5 let v podobni gospodarski organizaciji kot strojni tehnik ali kot mojster vsaj 10 let. V poštev pride tudi kandidat strojni tehnik, ki ima veselje do zgoraj navedene službe. OD po pravilniku podjetja.

Oglas velja do zasedbe mesta. Ponudbe poslati na upravo podjetja »Inštalater«, Kranj.

RAZGLAS

ŽAGANJE LESA V OBČINAH JESENICE IN RADOVLJICA

Vse interesente z območja Občinskega ljudskega odbora Jesenice in Radovljica obveščamo, da opravljamo uslužnostno žaganje lesa na naslednjih žagarskih obratih:

1. na žagi Lesno ind. obrata »Tomaž Godec« v Boh. Bistrici
2. na žagi Lesno ind. obrata Rečica na Rečici pri Bledu
3. na žagi Vintgar pri Bledu
4. na venecijan. žagi Ribno (kersnik) pri Bledu
5. na žagi Lesno ind. obrata na Jeseniaah
6. na venecijan. žagi Žerjavec nad Jesenicami (erlah)
7. na žagi Belca pri Dovjah-Mojstrani
8. na žagi Kranjska gora
9. na žagi Razinger — Podkoren
10. na občinski žagi v Javorniškem rovtu (obratovala bo po potrebi)
11. na občinski žagi Lipnica
12. na venecijan. žagi Hlebanja — Sred. vrh (obratovala bo po potrebi)

Vse informacije o režimu žaganja lesa za uslugo dobe interesenti pri gozdarskih organih Občinskega ljudskega odbora Jesenice in Radovljica ali na upravi Lesno industrijskega podjetja Bled na Bledu ter pri področnih poslovnih enotah Lesno industrijskega podjetja Bled, t. j.: na Lesno industrijskem obratu »Tomaž Godec« Bohinjska Bistrica, na Lesno industrijskem obratu Rečica in na Lesno industrijskem obratu Dovje-Mojstrana, kakor tudi na žagarskih obratih, ki stalno obratujejo.

Interesenti predložijo dovoljenje občinskega gozdarskega organa o količini lesa, ki ga želijo razžagati. Za potrebe kmetijskega gospodarstva je predložiti tudi bon o oprostitvi občinskega prometnega davka, kar prejmejo interesenti na občinskem ljudskem odboru — pri referentu za gozdarstvo.

Interesenti imajo možnost, da na obratih, navedenih pod toč. 1, 2, 5 in 7, zamenjajo hlodovino za žagan les v ekvivalentu, ki odgovarja izkoristku hlodovine.

Prodajo izdelkov žaganega lesa iz lastne blagovne proizvodnje opravljamo za vse interesente na Lesno industrijskem obratu »Tomaž Godec«, Rečica, Jesenice in na Belci ali direkciji t. j. upravi Lesno industrijskega podjetja Bled na Bledu.

Plačilo uslužnostne storitve z davkom na promet in prodaja lesnih proizvodov na drobno, se izvrši ob naročilu.

LESNO INDUSTRIJSKO PODJETJE BLED

OBVESTILO

SEMINAR ZA REVALORIZACIJO

Grupa za revalorizacijo osnovnih sredstev OLO Kranj, obvešča vse gospodarske organizacije, da se vrši v dvorani OLO Kranj seminar, na katerem bo pojasnjen način dela v zvezi z revalorizacijo.

Seminar bo 23. julija 1962 in sicer za gospodarske organizacije na območju občin Kranj, Jesenice, Tržič ob 8. uri; Škofja Loka, Radovljica ob 15. uri.

Gospodarske organizacije naj pošljejo na seminar odgovorne uslužbence.

Grupa za revalorizacijo pri OLO Kranj

Dne 19. julija je minilo 1 leto odkar nas je zapustil najin ati

JANKO MEŽEK

mojster elektro del. »Iskre«

Ohranili ga bomo v trajnem spominu.

Žalujoča žena Sonja in sin Bojan

Zahvaljujem se vsem, ki ste spremili mojega moža in očeta

ŠTEFANA VALANT

na zadnji poti ter darovavcem vencev in vsem, ki ste sočustvovali z nami.

Žalujoča žena in sin z družino

Občinski ljudski odbor
Občinski odbor SZDL
Občinski komite Zveze komunistov
Občinski odbor Zveze borcev

MEDVODE

čestitajo prebivavcem Gorenjske in delovnim kolektivom za dan vstaje slovenskega naroda 22. julij